

HUJSKANJE PROTI "RDEČKARJEM" NA POHODU

STRAŠILO "KOMUNISTIČNE" NEVARNOSTI ŽE UČINKUJE

Demagogi uspešno odvrtačo ljudstvo od spoznavanja pravih vzrokov krize

Hearst in Macfadden jesta "boljševike". — Patriotični histeriki se igrajo z ognjem

AKO bi verjeli Hearstovemu časopisju, Bernarr Macfaddenovemu magazinu Liberty in drugim histerikom, ki pod masko patriotizma in amerikanizma svare pred komunistično nevarnostjo ter razkrivajo silo komunistov, bi morali ob enem tudi verjeti, da je možoče Zed, države rešiti pred "rdečo" revolucijo edino če se radikalce zatre z enakimi sredstvi kot sta storila Mussolini in Hitler. To je tudi namen hujskanja, ki ga vodi prostitutran Hearstov tisk in publikacije raznih Macfaddenov, ki širijo svoj strup v milijone izvodih.

Glavni namen teh trošilec laži in hujskanja pa ni boj proti kakemu "komunizmu", ampak zaslepljevanje ljudstva, da ne bi spoznalo pravih vzrokov sedanje krize, v kateri so milijoni ob vse, kar so posedovali, in že ob priliko za zaslužek po vrhu.

S. John Langerhole iz Johnstowna nas je opozoril na Bernarr Macfaddenov članek v magazinu Liberty z dne 2. februarja, v katerem ta profesionalni patriot "razkrinkava" ogromen vpliv komunistov v ameriškem šolstvu. Kajpada mu je komunistična označba le krinka v boju proti tistim učiteljem in profesorjem, ki res verjamejo v ameriške institucije in v ustavne pravice, kot so svoboda vesti, svoboda govora in tiska in pa pravica do dostojnega življenja.

Tisti, ki strašijo s "komunistično nevarnostjo", vedo, da lažejo, ampak "namen posvečuje sredstva".

Macfadden pravi med drugim v omenjenem članku, "da ga je pretreslo, ko je izvedel o načrtih (komunistov) za ugrabitve predsednika in vsega njegovega kabineta, a kljub temu še ni čul, da so bili podvzeti kakor koraki za kaznovanje krivcev."

"Smrt izdajalec!" je njegov vzklík. Postopa se naj z njimi, kakor s krivolocnimi tigri! Navodilo policajem, da naj v boju z zločinci najprej streljajo in šele potem izprašujejo, bi se moralo po mnenju tega patriota uporabiti tudi v tem slučaju.

"Komunistična Rusija ve, ka-

C. Pogorelec dospel v San Francisco. — John Terčelj na agitaciji v Detroitu

Do naselbine Fontana v Californiji, kjer žive slovenski farmarji, je dobil s. Chas. Pogorelec 37 novih naročenin, večinoma celoletne. Ob enem je prodal na 100 izvodov Američan, koledarja in okrog 150 izvodov slovenske brošure A B C socializma, ki jo je priredil Ivan Molek.

Ampak njegova agitacija se šele pričinja. V naselbinah južnega Colorada se je ustavil par dni. Dalj se je zamudil med premogarji v državi New Mexico, kjer je bil uspeh jako poveljen. V Los Angelesu, ki je bil njegova naslednja postaja, se je zelo trudil, ampak tam čaka večina ljudi na priliko, da postanejo sloviti igralci ali vsaj navadni igralci (v Hollywoodu), ne pa socialisti. V Los Angelesu je vsled tega dobil po težkem trudu le nekaj naročnin in prodal malo več izvodov koledarja.

Iz Los Angelesa je odpotoval v bližnjo farmsko naselbino Fontano, kjer so mu rojaki farmarji spet prilili navdušenja, posebno s. Blasič, s katerim sta se s. Pogorelec in urednik Proletarca lansko jesen prerekala radi Upton Sinclairjeve kampanje. S. Blasič je C. Pogorelcu naklonil v Fontani vse mogoče sodelovanje. Iz Fontane je Pogorelec odšel v San Francisco, in tu šele se prične — ali prično — veliki uspehi! Potem pa vseskozi preko Oregona, Washingtona, Montane, države Utah in Wyominga.

Drugo agitacijsko turo je ta teden podvzel John Terčelj, in sicer v Detroit Mich. V četrtek večer 21. februarja se vrni shod z ozirom na to agitacijo na John R. St. Udeležili se ga seveda tudi John Terčelj, člani klubov št. 114 in 115 ter somišelniki. Terčelj bo govornik na tem sestanku.

Tajna trozveza proti sovjetski Uniji

Fašisti v Avstriji socialistov nikakor ne morejo zatreti

Topovi, strojnice in granate, ki jih je pred dobrim letom uporabila avstrijska fašistična vlada, da zatre socialistično gibanje, niso izpolnili nade avstrijske reakcije, ki je za svoje barbarško početje dobila oporo pri Mussoliniju in Vatikanu.

Obletnica njenega masakra, ki ga je vprizorila 12. februarja lansko leto, je avstrijsko marksistično delavstvo "proslavilo" zelo agresivno.

Fašistična policija je delavce ob tej priliki zelo terorizirala, toda demonstracij ni mogla preprečiti. En socialist je bil ubit in mnogo ranjenih. Pred 12. februarjem je policija po naročilu vlade aretirala več sto socialistov, med njimi kakih 40 vodilnih članov, misleč, da bo s tem zadušila manifestacije. Toda vršile so se vseeno, kakor je bilo določeno v socialističnem manifestu.

Vsi poročevalci tujezemskega tiska, nastanjeni na Dunaju, so se divili agilnosti socialistov, ki so kljub smrtni nevarnosti demonstrirali in vzklíkali, da niso zbiti na tla in da se vrnejo na vlado!

beriti dostojno plačo za svoje garanje. Ampak ker se kriza nadaljuje, bo tudi hujskanja čezdalej več. Naloga zavednega delavstva, predvsem socialistične stranke, je, da lažem in sleparstvu reakcije odgovarja z navajanjem resničnih dejstev. Eno teh je, da so največji hujšakci proti "rdeči nevarnosti" tisti ljudje, ki sedanjim sistem, kateri je povzročil krizo, najstrastneje branijo in zagovarjajo. V namenu, da ga ohranijo, so pripravljani streljati misleče delavce kakor da so "krivolocni tigri", ne pa človeška bitja.

Father Coughlin

Detroitški radio pridigar Coughlin menja prepričanje kakor se menja vreme. Včasih je proti privatni lastnini, drugič pa obdolži vlado, da podpira socialistična stremeljenja, s katerimi ogroža privatno lastnino.

NAČELA V ZNAMENJU SRAJC

Tudi v Mehiki so se pojavile organizacije, ki naglašajo svojo načelnost v barvi "srajce". Na tej sliki je oddelk žensk svobodnomislečne organizacije "rdečih srajc", katere vodi poslanec Arnulfo Perex (na levi na tej sliki). Bori se proti obnovitvi cerkvene nadvlade.

Breme krivic izzvalo novo epidemijo stavk

Vpadi "vigilantov" proti delavcem. — NRA in unije na razpotju. — Poboji v stavkah

Dasi je delavski trg prenapolnjen z milijoni brezposelnih, so v raznih obratih delovne razmere tako neznosne, da smo spet v epidemiji stavk.

NRA in delavcem v nobeno oporo več. Odnos med Rooseveltovo administracijo in vodstvom A. F. of L. so se zelo ohladili in v nekaterih aprašnjih je prišlo med njima odprto do spora.

Plača, ki jo bo dajal relif pri javnih delih, je določena povprečno na \$500 letno. To opogumlja tudi privatne družbe, da se kljub dražjiti potrebščin branjijo povišati plače, ki so povprečno le kakih \$15 na teden za 5 do 6 dni dela.

Nasilja proti stavkarjem so vsakdanji pojav.

V New Yorku so zastavkali operatorji vzpenjač in mnogi drugi delavci. Ze prvi dan stavke se je dogodilo streljanje. Prošli ponedeljek je bila v glavnem že poravnana.

V Jacksonu, Calif., je kompanija, ki lastuje zlate rudnike, organizirala par sto "vigilantov". Šerif jih je oborožil, in nato so navadili na tabor stavkojučih rudarjev. Njihov urad so razbili in stavkarje pognali iz kempe.

V Harlan County, Ky., so

unijski delavci še vedno v nevarnosti za svoja življenja. Kompanijski biriči in njeni privatni policaji jih prepevajo kakor razdraženi furmani vprežno živino. Ker traja to stanje že par let, je kentuckyski guvernir Ruby Laffoon odredil 12. februarja preiskavo, od katere pa si delavci ne morejo naupati nič dobrega. Premogarji v Harlan County in okoliških okrajih so organizirani v U. M. W. V streljanju maja 1931 je bilo pet ubitih.

Poseben delavski odbor, dodeljen NRA, ki pa je v nji brez odločujoče moči, je nedavno izjavil, da ne soglaša z Rooseveltovimi metodami reševanja industrialnih sporov. V avtni industriji je predsednik določil, da naj bodo delavci zastopani v pogajanjih s kompanijami proporcionalno po strujah in unijskih dočim hoče A. F. L., s katero omenjeni delavski odbor soglašal, da naj zastopa delavce vsakega poedinega obrata tista unija, ki dobi večino. Toda unija ne sme biti kompanijska. V tem boju je doslej obveljala zahteva kompanij.

V bojih med rudarji na antracitu sta bila dne 14. februarja dva premogarja blizu Wilkes-Barre, Pa., ubita in dva ranjena.

Vodstvo A. F. of L. domneva, da je produkcija v avtomobilski industriji v Detroitu zato tako pospešena, ker si hočejo kompanije oskrbeti čimvečjo zalogo avtov, da ne bodo zanje v stiski, če se prične to pomlad v avtnih obratih pričakovana stavka.

Še ena zmaga

Pri dopolnilnih volitvah za poslance v okraju Wavertree v Liverpoolu je prodril kandidat delavske stranke. To je že 15. delavska zmaga te vrste od 1. 1931 naprej.

"Sava" v radiu

V nedeljo 24. februarja ob 4:30 popoldne bo na radio postaji WEDC (1210 kilocycles) v Chicagu pel zbor "Sava". Ta spored je namenjen agitaciji za naše aldermanske kandidata. Govoril bo Anton Garden.

IMPERIALIZEM V AZIJI, EVROPI IN AFRIKI SE ZNOVA RAZPLETA

Mir pod kapitalizmom nemogoč. — Agresivnost in nove provokacije fašističnih "velesil"

ITALIJA, Japonska in Nemčija so tri "velesile", ki imajo dejansko in v taktiki fašistično vlado. Vse tri so agresivne in vse tri streme po osvajanjih. Appetit po tujih deželah je v Italiji zrastel med svetovno vojno. Pod vlado Mussolinija je postal italijanski imperIALIZEM požrešen in sanja o obnovitvi nekdanjega rimskega cesarstva.

Cilj Japonske je hegemonija v Aziji in povečanje svoje dežele na račun Kitajske. Pod vlado Japonske je že zdaj več ljudi, kakor pa jih imajo Zedinjene države. Njen vpliv na Kitajskem raste in v enaki meri pada na Kitajskem vpliv Velike Britanije, Zed. držav in Francije.

Pohlep japonskega imperIALIZMA zre tudi v Sibirijo. Vsi militaristi in državniki na Japonskem so uverjeni, da je vzrok za vojno med Japonsko in sovjetsko Unijo tolikšen, da jo je mogoče le odlagati, ne pa preprečiti. Ta vzrok je v tem, da je cilj vse japonske politike zavladati nad Azijo. V tem ji je sovjetska Unija posebno v napotje, kajti njen teritorij s pristaniščem Vladivostok sega skoraj do praga Japonske. Z osvojitvijo Mandžurije in nadaljnjih severokitajskih krajev prodira Japonska ob Sibiriji daleč v notranjost, da si na ta način zasigura v eventuelni vojni ugodne strategične pozicije.

Japonska ima svoje armade vposlene pri osvajanju Azije, Italija pa jih pošilja v Afriko, da se polaste, ako mogoče, Abesinije.

Tretja fašistična velesila, ki pride pri kaljenju svetovnega miru posebno v poštev, je Nemčija. Njen cilj je, da si izvojuje nazaj kolonije, ki so ji bile vzete, prisvojitev Avstrije in okupiranje dežel, ki jih je izgubila v vojni. To ni vse, kar pričakuje doseči. Z svo gotovostjo računa tudi z ekspanzijo proti vzhodu na račun baltičskih dežel in sovjetske Unije.

Med Nemčijo in sovjetsko Rusijo je Poljska, ki se je začela tudi smatrati za velesilo. Ima nad 30.000.000 prebivalcev in močno armado. Do pred par leti je bila zvesta zaveznica Francije. Za svojo najopasnnejšo nasprotnico je smatrala Nemčijo, kajti današnja Poljska ima veliko ozemlja, ki je bilo preje posest Nemčije, ne vključevši koridor, ki je razdelil Prusijo na dve. Kljub temu sta postali Poljska in Nemčija prijateljici ter zaveznici. To bo Poljska imela priliko še obžalovati, kajti Hitler misli danes prav tako kakor je mislil prej, da se bo poslužil prve prilike vzeti Poljski kar smatra, da pripada Nemčiji. Sedanje njuno zavezništvo je obrnjeno proti USSR in Franciji.

Francija je v strahu pred novo nemško invazijo ves čas, od kar je Hitler izjavil, da zahteva enakopravnost v oboroževanju. To še ne bi bilo tako hudo, toda vsa nemška industrija in tehnika je spet usmerjena v militariziranje dežele. V par letih si je zgradila mogočen vojni aparat, ki ga Hitler lahko vsak čas uporabi. In porabil ga bo kadarkoli bo smatral, da je prišel zanj ugoden moment.

Ta razmerje s Hitlerjevo Nemčijo je pripravilo Francijo v "prijateljske" odnose s sovjetsko Unijo. Umrjeni zunanji minister Barthou in Litvinov sta sklenila poseben pakt, s katerim bi zavarovala sedanje meje in mirne odnose med deželami v vzhodni Evropi — toda Poljska ga je odklonila in se (Nadaljevanje na 3. strani.)

Neuspešen boj proti "kriminalnemu valu"

Armada zločincev rekrutirana med mladino. — Kapitalizem je temeljni vzrok temu pojavu

V Zed. državah je v teku kampanja proti zločinstvom. Otvorila sta jo pred nekaj tedni predsednik Roosevelt in njegov gen. pravnik. Mnogi dnevni časopisi sodelujejo v nji — isti dnevnik, ki s svojim načinom pisanja v poročilih o ropih, obravnavah itd., zastrepilja množane čitateljev, posebno mladine.

Časopisje in filmske slike so velikanskega vzgojnega pomena. Toda ker eksistira v tej deželi oboje s stališča profita, je bila vzgojna stran prezrta. Danes se to masčuje, kajti armada kriminalcev se veča. Posebno med mladino. Prilike za delo in zaslužek so ji odvzete. V časopisju in filmih čita in gleda o lahkem življenju, polnem uživanja, o lepih oblekah, dragih avtih, izletih v vse kraje. Z delom si tega ne bi mogli pridobiti. In tako pridejo na cesto z revolverjem v žepu. Od kraja ropajo nočne potnike na ulicah, potem trgovine in nato se lotijo tudi drznejših ropov, ki nudiijo več "zaslužka".

Okrog 200.000 dečkov pod 21. letom je tiranih vsako leto pred sodišča za mladoletne kriminalce. Okrog 60.000 mladoletnih zločincev je vsako leto obsojenih na zaporne kazni. Med njimi je mnogo morilcev in najdrznejših roparjev, posiljevalcev, vlomilcev itd. Ameriške ječe so natrpene s krivičci zakonov, in ti jetniki so večinoma ljudje pod 30. letom starosti. Kljub temu, da je vsako leto tisoče aretiranih in obsojenih, pa se število zločincev množi — in to je danes socialni problem, ki ga skuša sedanja družba rešeti s pridigami in policaji, namesto da bi odpravila vzroke, ki so ustvarili "zločinski val". Kapitalistična uredba je seveda temeljni vzrok.

V TEJ IN V PRIHODNJI IZDAJI "PROLETARCA"

V tej številki na prvi strani članek o naraščajočem hujskanju proti delavskemu gibanju pod krinko boja zoper "rdečkarstvo".

Meštarjenje velesil za nova osvajanja in nove zveze pojasnjuje članek "Imperializem v Aziji, Evropi in Afriki ce znova razpleta". Priobčen je na 1. strani. Tolmači tudi odnose med Nemčijo, Japonsko in Poljsko, ki tvorijo najnovejšo trozvezo, naperjeno proti sovjetski Uniji.

Na 2. strani je komentar Franka Novaka o člankih z ozirom na diktaturo v sovjetski Uniji, in na 3. strani odgovor urednika F. Z.

Poleg teh so v tej izdaji mnogi drugi članki in dopisi, vredni, da jih citate.

V prihodnji številki bomo pričeli objavljati poročila o odnosih v socialistični stranki.

Ali ji res preti nevarnost razkola? Kakšne so razlike med vodilnima strujama? Čemu izključevanja? Na ta in druga vprašanja bo odgovorjeno v informacijo vsem, ki žele, da bi delavsko gibanje napredovalo, ne pa se uničevalo samega sebe z notranjimi boji.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NABOČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"POROTA, KI JE ZADOSTILA GLASNEMU KLICU JUSTICE"

Po 42 dneh obravnave je porota osmih moških in štirih žensk, ki so narisani na tej sliki, proglasila Bruno Richard Hauptmanna krivim umora prvega reda. Sodnik je nato določil zanj smrt na električnem stolu. Usmrčen bo v točno 18. marca. "Priporočila milijonov ameriškega ljudstva k Bogu za pravično kaznovanje te kače v človeški podobi so se uresničile," je dejal eden prosekutorjev. — V resnici je bila vsa rasprava le farsa, ali bolje, tragikomedia, vzporedna v interesu dnevnega ljudskega in filmskih korporacij, ki specializirajo z "novicami". Tudi ako Hauptmanna zapeljajo z električnim tokom, kakor je določil sodnik, ne bodo ameriški

otroci zato nič bolj varni, kajti kriminalni sistem ostane. Šele kadar bo ta obsojen v smrt, bodo dani ameriškemu ljudstvu resnični pogoji za osebo vrnost. Cirkusko presojanje "slovitih" sodnih razprav dokazuje tudi ponudba, ki jo je prejela ta porota od neke vaudevilске gledališke družbe. Predsednik porote bi dobival po \$500 na teden in ostali porotniki in porotnice po \$300 tedensko skozi 12 tednov za nastopanje v vaudevilskih gledališčih. Razkazovali se bi radovednim očem kakor teleta, in družba, ki jim je dala to ponudbo, upa zaslužiti tudi zase precej tisočakov iz ljudske nemarnosti.

TO IN ONO

Justična igra v Flemingtonu, N. J.

"Najslaviteljska sodna razprava sedanega časa" je končana. Dnevno časopisje si je z njo povečalo cirkulacijo in branjem v Flemingtonu je žal, ker je trajala le 42 dni.

Stala je \$566.000, torej precej nad pol milijona dolarjev, ki sta jih potrošili v tem procesu in v zasledovanju zločinca državi New York in New Jersey ter zvezna vlada.

V Zed. državah je umorjenih na en ali drug način mnogo otrok. Toda ti otroci so iz ubožnih družin, zato se nikomur niti ne sanja, da bi morala oblast v zasledovanju in prosekutorstvu zločincev v katerikoli posameznem slučaju potrošiti pol milijona dolarjev ali več. Časopisje jih omenja le mimogrede. Vse nekaj drugega je, ako se dogodi krivica ali umor nad kom v višji družbi.

Bruno Richard Hauptmann, priseljenec iz Nemčije, ki je prišel v to deželo nepostavno, kakor se je pokazalo ob tej priliki, je bil obtožen ugrabljenja in umora enoletnega Chas. A. Lindberghovega otroka. Po 42 dneh justične igre v Flemingtonu, ki ji je prisostvovalo skozi časopisje, filme in radio milijone ljudi, je bil obsojen na električni stol. Uredniki so nato hiteli pisati editoriale, da je to svari lo zločincem, ki jih uči, da se hudo delstva koncem konca maščujejo najbolj nad tistimi, ki jih izvršujejo. Enako temo so prikazovali v svojih slikah kartonisti.

To, kar je bilo storjeno Chas. A. Lindberghu in njegovi ženi v noči, ko so jima ugrabili otroka, ga ubili in potem tirjali še odkupnino, je bil zločin prvega reda.

Toda mar je način justične igre v Flemingtonu res prestrašil druge zločince? Nihče izmed sodnikov in odvetnikov, ki so presojali to obravnavo, ni toliko naiven, da bi verjel tistim, ki mislijo, da bodo otroci bogatašev ali pa revežev odslej bolj varni pred ugrabljenji ali pred degeneriranci. V igri v Flemingtonu je bila vsa energija porabljena v namenu, da se kaznuje obtoženca, tudi ako proti njemu ni direktnih dokazov. Tako je družba potrošila blizu \$600.000, da bo en zločinec manj na prostem, in to je vse, kar je dosegla s to "justično" komedijo, katero so izrabili advokati, revolverski časopisi in razni politični pustolovci v svojo osebno korist.

Pridno dekle, ali pa krivičen sistem

Doris Duke, "najbogatejše dekle v Ameriki", se je poročila in odšla z ženinom uživati medene tedne v Egipt. Njen oče je zapustil 30 milijonov dolarjev in tretjino te vsote je dobila Doris. Bogastvo si je pridobila v tobačnih industriji.

Malo je obratov v tej deželi, kjer bi bili delavci tako slabo plačani in toliko izkoriščani, kakor v tobačni industriji. Zato je Doris lahko podedovala 10 milijonov, delavke v tobačnih tovarnah, ki so ji "doto" spravile skupaj, pa nimajo zadosti niti za hrano, kakršno bi potrebovale v korist svojega zdravja.

Pretnje z deportacijami

Robert J. Dunham, ki upravlja relief za brezposelne v Illinoisu, je zapretil, da bodo odslovljeni iz religijnih uradov vsi, o katerih se izve, da so "komunisti" ali da se družijo z njimi.

Kako bi mogli komunisti dobiti delo v religijnih pisarnah, je uganka, ker najemajo v nje le take, ki jih priporoče demokratiški politiki. Izgleda torej, da je Dunhamu komunist vsakdo, ki ima simpatije do tiste množice, ki je vsled sedanje krize ob zaslužek in prihranjen sredstva, pa se mora za preživljanje zanašati na relief.

Dunham priporoča tudi strožje uporabljanje zakona za deportacije. Pravi, da se bi izdatki relifa precej zmanjšali, ako se tujerodne radikalce deportira, namesto da jih živi vlada, katero nameravajo strmo glavit. Naivni mizerni stori taka izvajanja čitajo in jim pritrjujejo, ker jim je kapitalistični dnevnik edina duševna hrana.

Gladovne stavke

V deželah, ki pridelujejo toliko žita, da vlade ne vedo, kam znjiti, stradajo delavci kruha tako zelo, da se zatekajo k gladovnim stavkam. Boljše je umreti čimprej, kot pa dolgo trajno pešanje na vsrskem gladu. In tako se rudarji in drugi delavci v Rumuniji, na Ogrskem, Poljskem itd. punito jesti boro hrano. Z gladovnimi stavkami so spravili kompanije in vlado v veliko zadrego. Družbe trdijo, da ne morejo zvišati plač, vlada pa potrebuje sredstva za militarizem. Ampak kljub temu so prisiljeni v vsakem takem slučaju nekaj storiti, in posledica je navadno vsaj malo priboljška in pa še več obljub za poznejša izboljšanja.

Čudna Francija!

V Franciji korupcija in graft sicer ni neznana stvar, dasi ne toliko razširjena kakor v Zed. državah. Kadar pridejo na sled velikemu graftarju v Franciji, je celo v nevarnosti, da ga obsodijo. Npr. meseca januarja je bil obsojen vsled goljufij na 18 mesecev zapora bivši premier Frederic-Francois Marsal.

V Zed. državah bi ga porota oprostila.

Svetovno gospodarstvo je doseglo stopnjo razvoja, s katere ne more več dalje. S tem je dozorelo za socializem. Žal le, da je človeštvo še daleč od dozorelosti za novo uredbo.

TO IN ONO

Milwaukee, Wis. — EPIW—

End Poverty in Wisconsin—da lekosježen načrt, ne po vzoru sanjavega UptonSincalira, temveč na zdravi gospodarski podlagi je bil predložen v postavodaj države Wisconsin po socialističnem poslancu Kieferju. V očigled izbegavanja in polovičnega dela, ki prinaša ameriškemu ljudstvu čezdalje večja razočaranja, so socialisti v postavodaj v Madisonu sklenili, da je treba začeti s temeljnim delovanjem, da je treba končno pokazati vladajočim mazačem, da teh mizernih razmer ni mogoče odpraviti s polovičnimi ukrepi in reformami, katere se končno pokažejo le kot poizkus za rešitev propadajočega sistema.

Načrt poslancu Kieferja, ki je zgrajen na znanstveno-gospodarski podlagi, določa, da naj bi država Wisconsin prekupila in prevzela razne industrije ter jih obratovala na nedobičarski podlagi, to je, v interesu ljudstva.

Naš tukajšnji delavski dnevnik se je bavil s tem načrtom v daljšem članku. Kapitaliste, kateri bodo gotovo zagnali proti EPIW huronski krik, svari, naj pomislijo, da je obstoječi gospodarski sistem itak obsojen v smrt, ter da bo mogoč prejšnji slej izginiti, da se ga nadomesti s pravičnim, ki bo zagotavljal ljudstvu dostojno življenje. Po Kieferjevem načrtu naj bi država odkupila primerne obratovalne industrije po njih aktualni vrednosti, take ki stoji prazne, pa za primerno odkodnino. Država naj bi potem preskrbela potrebne sirovine, najela delavce po trideset ur dela na teden, in vodila prodajo izdelkov, računajoč samo toliko dobička, da bi se krilo tekoče stroške. Ker bi odpadel dobiček privatnih lastnikov, bi bilo vodstvo v položaju plačati pošteno plače ter prodajati izdelke za zmernejše cene kot privatni podjetniki.

O načrtu, ki vzbuja med delavstvom veliko zanimanje, bo poročano v podrobnostih v prihodnjih izdajah Proletarca.

Epidemija domačih zabav in Card parties—po dve, tri take zabave se vrše vsako soboto in nedeljo. Društva vabijo, posamezni člani apelirajo na brate in sestre na društvenih sejah—vsako društvo zasluži, da se ga podpira—in človek navsezadnje ne ve, katere naj se udeleži.

Nesmiselno bi bilo trditi, da take prireditve niso potrebne, čeprav niso iz moralnega ali vzgojvalnega stališča prav nič koristne, toda človeku se nehoče vrine misel, koliko energije, ki bi bila potrebna kje drugje, se žrtvuje takim prireditvam.

Seveda, vsako društvo potrebuje denarja. Velikih prireditve ni mogoče več obdržati, pa si pomagamo na ta način. Društva dobivajo prošnje od vseh strani in vsakdo rad pomaga, ne samo svojim članom, temveč tudi v drugih ozirom, da se blagajna stalno izčrpa.

Kakega velikega pomena bi bilo za našo javno življenje državno zavarovanje. Za mnogo manjše prispevke bi dobivali bolni ali ponesrečeni višje podpore in vsi tisti stranski izdatki bi odpadli. Toda vzlic temu, da je vprašanje take socialne postave tako velikega, dalekosežnega pomena, vlada med ljudstvom vobče le malo zanimanje za nje. Človeku se dozdeva, ko opazuje vse to, da večina ljudstva niti ne zapoade, kake smešne razmere vladajo v tem oziru v tej deželi.

Če bi bile uvedene postavbe za socialno zavarovanje, bi misleči del delavstva vsaj lahko posvetili vse svoje sile za koristne naloge, kakor so pa take domače zabave. Ako bi vladalo med delavstvom, oziroma ljudstvom vobče več zanimanja za te tako potrebne postavbe, bi poslali sedaj milijone pisem in brzojavov poslancem v Washington, da bi spoznali zahteve in tudi potrebe ljudstva, katerega zastopajo.

V predzadnji izdaji Proletarca je urednik spet napisal par stavkov, s katerimi je potrdil, da še ni spremenil svojega mnenja o diktaturi.

"Med diktaturo in diktaturo v načinu vladanja ni razlike," čitamo v članku "Opoziciji v sovjetski Uniji" še ne bo priznana." Če ni razlike v načinu, je pa razlika v namenu. Kakor je bilo v teh kolonah že ponovno omenjeno, je pač velika razlika, ako diktira kak Mussolini v interesu pešice vladajočih lopovov, zatirajoč ljudske mase.

Glede vprašanja diktature bi želel, da urednik enkrat pojasni svoj način razumevanja dotične točke Karl Marksovih naukov, ki govori: "Prehodno dobo iz kapitalizma v socializem mora tvoriti diktatura proletariata." (Prevod mogoče ni dobesedno točen, toda pomen je natančno isti kot v originalu, kjer najdemo tudi med nemškimi in angleškimi besedilom malenkostno razliko.)

Ali naj delavstvo, ko prevzame vlado kake dežele, vzame bele, mehke rokavice, da ne bo opraskalo kakega debeluhastega buržuja? Kako pa bo vladajoči proletariati utrdil svojo moč, kako bo one še nevedne mase prepričal in podučil, če jih bo pustil v kremplih prejšnjih meščanskih zavajevalcev? To so vprašanja.

Sodrug Fred Henderson piše v uvodnem delu svoje brošure "Socialism and Confiscation": V skoro vsakem velikem spor-nem vprašanju se najde, ako se zasleduje ta nasprotstva dovolj daleč, da se dvigajo ta nasprotstva enostavno vsled nepoznanja ali nerazumevanja posrednih, čisto enostavnih poglavitih dejstev na katerih temelji celotno nasprotstvo.

Tako je glede vprašanja diktature. Kdor vpoštevja vsaj dejstva, okoliščine, posebno pa še nauke, ki nam jih podajajo veliki dogodki gospodarskih bojev ne samo najnovejšega časa, temveč tudi velike francoske revolucije, posebno pa še pariške komunne, mora pač priznati, da je popoln triumf vladajočega delavstva nemogoč brez izvajanja brezobzirne diktature, da dobo utrjevanja nove vladajoče sile in ureditve javnega življenja na podlagi novih smernic.

Karl Marks nadalje uči: "Kakor se polagoma utrjuje moč, vpliv in sila novega, vladajočega razreda (proletariata), tako se polagoma vrača sistem vladanja na podlagi demokratičnih načel."

Ali ni sovjetska vlada baš zadnje čase dokazala, da deluje strogo na temelju teh pravil? Baš sedanji vsesovjetski kongres je določil dalekosežne reforme volilnega sistema dežele. Določilo se je nadalje tajne volitve ter volilno pravico razširilo na nadaljne milijone dosedaj v tem oziru brezpravnih sovjetskih državljanov.

Da je Stalin strogo nastopil proti Zinovjevu in njegovim tovaršem je razumljivo. Če je Zinovjeva skupina napravila samo del škode v Rusiji, kot jo je povzročil on sam po raznih deželah, posebno v onih z močnim socialističnim gibanjem, je zaslužil pač še ostrejšo kazn, kakor mu je bila določena. Tudi ameriški komunisti imajo od njega lep nauk. Zinovjev je bil tisti, ki je dal povelje za ustanovitev "tovarniških celic" in razpust do tedaj obstoječih številnih, dobro organiziranih strankinih klubov. Dalekovidni člani so takoj prerokovali uničenje stranke v enem letu, toda stranka je faktično razpadla že osem mesecev kasneje.

— ostalo je od nje samo še okostje. Polom v Nemčiji je bil delo Zinovjeva, medtem ko je v škanđinavskih deželah, kakor tudi v Angliji, dosegel raz-

pad komunističnih strank, oziroma njih popolno ohromelost.

Med diktaturo Stalina in ono kakega Hitlerja je torej ogromna, temeljna razlika, kar bo pač urednik tudi priznal.

Fr. Novak.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA

Dne 1. februarja se je vršil občni zbor Jugoslovanske delavske tiskovne družbe. Udeležili so se ga vsi člani upravnega odbora in eksekutive slovenske sekcije JSZ, razen s. F. A. Vidra, ki je bil v Pennsylvaniji po opravkih.

Tajnik upravnega odbora Frank Alesh je poročal, da je imel direktorij v prejšnjem letu pet sej. Pomožni upravnik J. Rak je poročal o gospodarskem stanju pri listu in urednik F. Zaitz o letošnjem koledarju, o Proletarcu in Majskem glasu z ozirom na uredniško delo in o sotrudnikih.

Predsednik upravnega odbora Garden je odprl poslano po-

nudbo za tisk Majskega glasa. Ker je poslala tiskarna SNPJ najugodnejšo ponudbo, se jo sprejme.

Rak je poročal, da je prevzel v Chicago nabiranje oglasov v Majskem glasu s. D. J. Lotrich.

Več članov meni, da se naj cene za večja naročila izvodov Majskega glasa zniža. Zadeva je prepuščena v presojanje pomožnemu upravniku in A. Gardnu.

V upravnem odboru Proletarca za l. 1935 so: Anton Gardn, predsednik; Jo-ko Oven, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Peter Bernik, D. J. Lotrich in F. A. Vider, nadzorniki.

Sklenjeno, da se naj vrši redna seja upravnega odbora na vsake tri mesece, izredne pa kadar potrebno.

Glasovi z železnega okrožja v Minn.

Vladna statistika bi rada prikazala, da je zdaj zaposlenih veliko več delavcev kakor pred dobrim letom. Frank Kopach iz Eveletha, Minn., piše, da delajo že dolgo le po osem dni v mesecu, v nekaterih krajih po železnem okrožju pa še celo manj. Pravi, da si bi rad naročil Proletarca, ker časa za čitanje je veliko, ampak zaslužek osmih dni ne zadostuje niti za preživljanje družine.

Frank Terdan iz Elyja piše, da dela samo tri dni v mesecu. Pri najboljši volji se ne bi mogel naročiti. Imel je Prosveto, pa jo je moral pustiti, ker ni sredstev za obnovitev naročnine.

John Tehovnik iz Eveletha poroča, da je dobil par števil Proletarca na ogled, in da mu je zelo všeč. Ampak brezposelnost v tem mestu ne dopušča, da si bi ga mogel naročiti.

Anton Bechaj iz Chisholma piše, da so tudi v njihovem mestu razmere izredno slabe.

Čitanje Proletarca bi delavcem veliko več zaleglo, če bi čitali mirno in preudarili vse, kar čitajo, pa prečitali kakšen članek tudi po večkrat. Površno čitanje daje čitatelju napačne vtiske.

Proletarec

pred tridesetimi leti

VIII.

"Proletarec" je bil koncem l. 1905 ustanovljen vsled preloma slovenskega socialističnega kluba (zdaj klub št. 1) z Martinom Kondom, izdajateljem "Glasu Svobode" in tedaj glavnim vodjem odbora SNPJ.

Prvi večji napad na ustanovitev Proletarca je bil v 45. številki Glasu Svobode l. 1905. V izdaji Glasu Svobode z dne 12. januarja 1906 pa piše Martin V. Konda glede Proletarca sledeče:

DOLI S SLOVENSKEO AMERIŠKO ZLINDRO, ZIVEL SOCIALIZEM

Vše v naši 45. številki smo izjavili, da ne odgovarjamo podli zavisti in infamiji Proletarca.

Pustimo vse drugo le nekoliko hočemo razkrinkati ožindrano osebo, ter jo predstaviti Slovanskim delavcem na ogled.

Kdo je bral Proletarca, kdor razume naše razmere, bode vsaj potrditi mogel, da Proletarec ima namen se baviti samo z osebami ter prinašati same podle laži.

Vendar posrečilo se mu ni, kajti zavedni Slovanski delavci obrača te infamiji hrbet in edini "pfaj" je kritika katero si je novo izišli Proletarec med Slovenci prislužil.

Petše pravi, da sem jaz napadal nekatere, potem pa vse socialiste. Nisem! Napadal sem jaz le trojico, katere sem hotel svetu razkrinkati, kajti s svojim obersocializmom ne bodo osrečili nijednega, pač pa jih bodo spravili v pogubo.

"Koliko od društva se jih je k meni priklopilo?" Na to le kratak odgovor. Pogledajte moje nesebično delovanje in lahko se prepričate koliko se jih je pridružilo in dan danes lahko s ponosom rečem: "Tukaj stojimo tukaj se složno bojujemo za našo idejo, za naš cilj."

Da so me socialisti češke delniške tiskarne posadili na cesto ni res. Odpovedali so mi radi pomanjkanja prostora uredniški prostorji ne pa tiskarne. Izmišljeno je, da so mi oni ljudje povedali v obraz da socializistij Glas Svobode katerega stranka bojk-

tira, ne tiskajo. Glas Svobode je bil in bode list, katere se bode potegoval za socialno idejo, za delavski stan. Pozivljate me, da naj s Zavertniku plačam delo za "Koledar". Gospod Petše, to delo je plačano. Jaz nisem nobenega prikrajšal na zaslužku, pač pa sem plačal popolnoma in pošteno. Hudobija je, da trošite lažnjive trditve v svet.

Jar sem se vedno potegoval za socializem, bil sem vedno pripravljen žrtvovati marsikaj v dosegah zahtev, ki so naloga socializmu. Pobijal bom vedno nezdavno mnenje, ideje in delovanje takih, kateri govore v času volitev republikanske govore in kateri zapeljujejo specialno zastavo.

Do vidova! — M. V. Konda.

Koledar, ki ga Konda omenja, je bil izdan za l. 1905 v založbi Glasu Svobode pod imenom "Slovanski delavski koledar". Uredil ga je Jože Zavertnik. Opazka glede "republikanskih govorov" gre Jožetu Zavertniku, kateremu je Konda očital, da je govoril l. 1904 v Clevelandu na republikanskem shodu. Jože Zavertnik je izjavil, da ni nikdar v Ameriki na nobenem shodu agitiral za nikogar drugega kakor socialiste.

Kako sovražno je pisal Glas Svobode o Proletarcu in ljudih okrog njega, vidi čitatelj lahko tudi iz sledečega, priobčeno v G. S. z dne 12. januarja 1906:

"PROLETAREC" — BEDASTI JARECI!

Ponarjeni socialistični Overbav-bav priznava, da je bil v svoji mladosti zaslepen, ko je grozde kradel "Wer ein Meister werden will, uet sich Jung".

Njegova sedanja dovršenost v njegovem — "rokodelstvu" izvira pač iz "prstni" zgodnjega podlaga, ko je bil še "bavbaveček" plajemu blagu.

V Proletarcu plehasti socialistični papeži grozi G. Kondi opetno z ječo in zapornom. Da! Da! Če bi se te vrste (Nadaljevanje na 4. strani.)

JUBILEJNA PRIREDITEV

30-LETNICE

PROLETARCA

v nedeljo 10. marca

V DVORANI SNPJ

Bogat varijetni spored. Vstopnice po 40c.

E. ZOLA:

RIM

Pisatelj ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

"Oh, da, v obliki!" je kardinal nadaljeval z rastočo strastjo. "Vam kakor vsem drugim je pravilo, da po obliki rad popušča, dasi je v stvari neomajen. Obžalovanja vredna beseda, dvoumna diplomacija, če ni enostavno nizka hinavščina! Moja duša se upira takemu oportunizmu, takemu jezuitizmu, ki rabi zvižace zoper streljce, ki je povsem tako, da meče med množice dvom, zmedo gesla "naj se reši, kdor se more"! To je prvi vzrok neozdravljivih porazov, to je strahopetnost, najhujša strahopetnost, to je odmetavanje orožja, da bi bil beg lažji; to je sramovanje, da je človek ves to, kar je, krinka, sprejeta z nado, da se bo dal svet prevariti, da bo mogoče ujeti po izdajstvu k sovražniku in ga uničiti! Ne, ne, oblika je vse v podedovani, neizpremenljivi veri, ki je bila osemnajsto let sem božji zakon, ki je to še danes, in ostane do konca!"

Nič več ni mogel sedeti; vstal je in začel hoditi po sobi gorindol, da je navidezno izpolnil ves tesni prostor s svojo veliko postavo. In zdaj je jel razkladati in strastno obsojati vso vladno, vso politiko Leva XIII.

"Edinost, glasovita edinost, ki jo hoče povrniti cerkev, kar so mu vpisovali v tako veliko slavo, ni nič drugega kakor besna, slepa častilakomnost osvovitelja, ki razširja svojo državo, ne da bi se vprašal, če ne bodo novi, podvrženi narodi desorganizirali njegov stari, doslej tako zvesti narod, če ga ne bodo okužili z vsemi zmotami. Kaj, če vstopijo vzhodni razkolniki, pa razkolniki drugih dežel v katoliško cerkev in jo usodepolno izpremenijo, tako da jo ubijejo, da napravijo iz nje drugo cerkev? Samo ena je modrost: Bodi le to, kar si, ali tak ostani čvrst. In ni li tudi to pretveza zveza z demokracijo, ta politika, ki zadošuje za prokletstvo starodavnega duha papeštva, nevarna in obenem sramotna? Monarhija je božansko pravo; opustiti jo, se pravi nastopiti zoper Boga, mešetariti z republiko, sanjati o grozovitih rešitvi, ki hoče izbrbljati blaznost človeka, da bi dosegla zopet večjo oblast nad njim. Vsaka republika je anarhično stanje, in zato je priznanje republike, edino v ta namen, da bi si laskali s sanjami o nemogoči spravi, najhujšobnejša napaka, ki omajuje idejo avtoritete, reda, celo vere. Le pogledajte, kaj je storil s svetovnim gospodstvom. Zahteva ga pač še, dela se, kakor da res ne popušča v vprašanju o vrnitvi Rima. Toda ni li v resnici že dovršil izgubo, ko priznava, da imajo narodi pravico razpolagati s seboj, da lahko spode svoje kralje in žive kakor živali v gozdu?"

Hipoma je pomolčel in dvignil v izbruhu svete jeze roke proti nebu.

"Oh, ta mož, ta mož, ki bo s svojo ničemurnostjo, s svojim hrepenenjem po uspehu pogin cerkvi! Ta mož, ki ni delal nič drugega, kakor da je vse pokvaril, vse razdejal, vse razsul, da bi mogel vladati svet, misleč, da ga na ta način zopet osvoji! Zakaj, vsegamogočni Bog, ga še nisi poklical k sebi?"

In ta poziv smrti je zvenel tako iskreno, sovraštvo, ki je tičalo v njem, je tako povečalo kopnenje, da bi se rešil Bog, ki je v nevarnosti na tem svetu, da je tudi Pierra obšla mogočna groza. Sedaj je razumel tega kardinala Boccanero, ki je pobožno in strastno sovratil Leva XIII.; razumel je, da je že leta in leta v globočini te temne palače prežal na njegovo smrt — na to smrt, ki jo je imel kot kardinal komornik uradno dognati. Kako je moral čakati na to, s kakšno mrzlično nepotrpežljivostjo je moral hrepeneti po blaženi uri, ko bo oborožen s srebrnim ključevcem trikrat simbolično potkal na črepinjo oledenelega, odrevenega, na svoji postelji iztegnjenega, od svojega papeževskega dvora obdanega Leva XIII. Oh, da bi se mogel udariti na steno teh možgan, da bi bil popolnoma gotov, da ne bo več odgovora; da ni nič več notri, nič kakor noč in molk! Trikrat zazveni klic: "Joachimo, Joachimo, Joachimo!" In ker truplo ne odgovarja, potrpi kardinal komornik nekoliko sekund, potem pa pravi: "Papež je mrtev!"

"Pa vendar je sprava orožje dobe," je nadaljeval Pierre, ki ga je hotel privedi nazaj v sedanost. "Sveti oče popušča v vprašanih obliki le zato, da gotovo zmaga."

"On ne bo zmagal, premagan bo!" je zaklical Boccanero. "Še nikoli ni cerkev dosegla zmage, če ni vztrajala na svoji integriteti, na neizpremenljivi večnosti svojega božanskega

bistva. In dognano je: Onega dne, ko dovoli, da se kdo dotakne le enega samega kamna njene stavbe, se poruši... Spomnite se na strašni trenutek, ki ga je preživela v dobi tridentinskega koncila. Reformacija jo je bila pravkar silno omajala, disciplina je bila povsod oslabiljena, šege boljbolj nebrzdane; dvigala se je povodenj novotarij, misli, ki jih je vdihaval hudobni duh, nezdravih načrtov, ki jih je vstvarjala prevzetnost v popolni svobodi izpuščenega človeka. In celo mnogo članov koncila je bilo vznemirjenih, okuženih, pripravljenih, da bi glasovali za najblaznejše izpremembe — bil je pravi razkol, ki se je pridruževal razkolu. Če pa se je katoličanstvo v oni kritični dobi vprilo tako velike preteče nevarnosti rešilo nesreče, je bilo to mogoče, le ker je ohranila od Boga navdahnjena večina staro stavbo nedotaknjeno, ker je imela božansko trmo, da se je zaklenila v trdo dogmo, ker ni ničesar popustila, ničesar, ničesar — ne glede na stvar, ne glede na obliko. Današnji položaj gotovo ni hujši kakor v dobi tridentinskega koncila. Pa recimo, da bi bil prav tako slab, pa mi povejte, če ni plemeniteje, pogumnejše in za cerkev bolj sigurno, z vso hrabrostjo kakor nekdanj glasno reči, kaj da je, kaj da je bila in kaj da bo."

Zopet je korakal s svojimi mogočnimi, zamisljenimi koraki po sobi od enega kraja do drugega.

"Ne, ne, nič prilagoditve, nič popuščanja, nič slabosti! Zid iz kovine, ki zapira pot, granitni mejni kamen, ki omejuje svet!... Ljubi moj sin, dejal sem Vam že tisti dan, ko ste prišli. Kdor hoče katoličanstvo prilagoditi novemu času, hoče pospešiti njegov konec, če mu res preti zgodnja smrt, kakor trdijo ateisti. Podlo, sramotno bi umrl, namesto pokonci, dostojno, ponosno v svojem starem, slavnem, kraljevskem dostojanstvu... Oh, le pokonci umreti, ne zatajati ničesar od svoje preteklosti, kljubovaje bodočnosti, priznavaje vso svojo vero!"

In ta sedemdesetletni stavek, ki je zrl s kretinjo bodočim stoletjem klubujočega junaka končnemu uničenju v oči, je bil videti, kakor da še raste. Vera mu je bila dala ta pokojni mir; bil je mir, ki ga podaja duhu razlaga neznanega z božanstvom, čigar potrebi po jasnosti popolnoma zadošča, ker ga izpolnjuje. Veroval je, vedel je in zaradi dneva po smrti ga ni moral ne dvom ne strah. Ali ponosna otožnost je zdaj odmevala iz njegovega glasu.

"Bogu je vse mogoče, celo svoje delo lahko uniči, če se mu zadi slabo. Če bi se jutri vse porušilo, če bi sveta cerkev izginila pod razvalinami, bi se morali pokloniti in moliti Boga, čigar roka je sebi v slavo uničila svet, katerega je ustvarila. Jaz čakam in v vsakem slučaju se podvržem njegovi volji; zakaj nič se ne zgodi, česar neče on. Če so hrami res omajani, če se mora katoličanstvo res jutri razsut v prah, bom na svojem mestu in bom služabnik smrti, kakor sem bil služabnik življenja. Priznavam celo, in gotovo je, da prihajajo ure, ko me presenečajo strašna znamenja. Nisem li občutil sape iz brezdn, v katerem se pogrezne vse, odkar je izkuššan moj dom za grehe, ki so mi neznan, s to strašno žalostjo, ki ga strmoglavlja v pogin in za večne čase vrača v noč?"

Zarotil je dvojico dragih mrličev iz sosednje sobe, ki sta bila vedno navzoča. Ihtenje mu je sililo v grlo; roke so se mu tresle, zadnji upor bolešti mu je krčil veliko telo, preden se je z naporom premagal. Da, če si je Bog dovolil, da ga tako okrutno napada, da zatira njegovo plemo, če je začel z največjimi, z najzvestejšimi, mora biti svet brez preklica obsojen. Ni li pogin njegovega doma bližnji pogin vsega? In v njegovem vzvišenem kneževskem in duhovniškem ponosu se mu je izvil klic najvišje vdanosti, v tem ko je zopet dvignil obe roke proti nebu.

"O vsegamogočni, naj se zgodi tvoja volja! Naj vse umre, naj vse pogine, naj se vse vrne v kaotično noč! Jaz ostanem v tej razdejani palači pokonci, in počakam, da me pokopljejo razvaline. In če je tvoja volja, da postanem vzvišen grobokop tvoje svete vere, o, bodi tedaj brez strahu! Nič nevrednega ne storim, da bi ji podaljšal življenje le za en dan! Pokonci jo bom držal kakor samega sebe, enako ponosno, enako neizpremenljivo kakor v časih njene vsegamogočnosti. Priznavam jo bom z enako hrabro trdovratnostjo in v ničemer ne bom popustil — ne v disciplini, ne v dogmi. In kadar pride dan, jo pokopljem s seboj, jo rajši vzdam vso s seboj z zemlje, kakor da izdam le količjak od nje; držal jo bom v svojih odrevenelih rokah, da ti jo vrnem tako, kakor si jo bil izročil cerkvi v varstvo... O vsegamogočni, o previšnji, razpolagaj z menoj, napravi iz mene, če je tvoja volja, papeža uničenja, svetovne smrti!"

(Dalje prihodnjič.)

NENARAVNO PRIJATELJSTVO

Na sliki je Hermann Goering, eden vodilnih ministrov v nemški nacistični vladi, in poljski predsednik Ignacij Moscicki, na vožnji v Varšavi. Goering je sicer prišel na Poljsko zaradi "lova na divjačino", toda glavni predmet tega lova je bil utrjevanje "prijateljstva" s Poljsko proti sovjetski Uniji in Franciji.

NESPORAZUM GLEDE DIKTATURE V SOVJETSKI UNIJI

Dopis s. Fr. Novaka a tej izdaji Proletarca, v katerem komentira članke v Proletarcu o diktaturi v sovjetski Uniji, se bi lahko definiralo za "misleading". Urednik Proletarca ni pisal o diktaturi v sovjetski Uniji kot taki, ampak o diktaturi, ki je po atentatu na Sergija M. Kirova vpriporila masaker — ne proti "debeluhastim buržujem", kajti v Rusiji so taki buržuji odpravljani, ampak proti članom ali bivšim članom komunistične stranke, ker so v opoziciji.

Mnenje urednika tega lista je, da je sovjetski režim vsled posrečene gospodarske politike toliko utrjen, da bi ob omenjenem atentatu lahko ohranil hladno kri in kaznoval le resnične krivce, ali krivca. Kajti atentat je vendar izvršil bivši tajnik Sergija Kirova, ne pa kak "princ" ali "debeluhast buržuj".

Članek "Opoziciji v sovjetski Uniji se ne bo prizanašano", priobčen v Proletarcu z dne 6. feb., ni pisan sovražno sovjetski vladi, ampak zelo objektivno, istotako tudi prejšnji članek, ki so obravnavali ta incident. Nesheto najskrajnejših prijateljev sovjetske Unije je bilo po masakru 117 krivcev in opozicionalec presenečenih, ker niso niti malo pričakovali, da se bo sovjetska vlada oprijela krvniške metode, kakršne se je poslužil na pr. Adolf Hitler 30. junija prošle leto. Urednik tega lista je bil mnenja, da si je v zunanjem svetu sovjetska Rusija z dotičnim činom zelo škodovala, ne pa toliko v svoji notranjosti, ker so vsa propagandistična in komunikacijska sredstva njena, toda številni nasprotniki znotraj dežele si je pomnožila, kajti vsakdo ubitih ima sorodnike in prijatelje, ki takih incidentov ne pozabijo.

Urednik Proletarca ni še nikoli priporočil taktike "belih rokavic". Ako bi vanje verjel, bi bil že davno podlegel v bojih in Proletarec bi več ne izhajal. Ni pa potrebno, da bi moral pri tem odobravati brutalnosti, ki so izvršene brez koristi za splošnost, in to pravilo je naglašal v svojih člankih. Josip Stalin je svoj režim toliko utrdil, da bi umore po atentatu na Kirova čisto lahko opustil, osumljenice in krivce pa poslal na trdo delo v Sibirijo, kar bi bilo bolj pametno in koristno, ob enem pa bi nasprotnikom ne dal prilike, da ga primerjajo krvniškimi carjem in Hitlerju.

"Ali naj delavstvo, ko prevzame vlado kake dežele, vzame bele rokavice, da ne bo opraskalo kakega debeluhastega buržuja?"

To vprašanje v dopisu s. F. Novaka je zelo neumestno — milo rečeno, ker se tu vendar ne gre zato, kako naj delavstvo nastopa proti opoziciji, ko se polasti vlade, ampak o odnošajih med seboj.

S. F. Novak ima s komunisti precej neprijetnih izkušenj. V slučaju, da bi imeli diktaturo, bi ga potem, ko so ga proglasili za "izdajalca", poslali prejko ne pred puške, in če ne to, pa vsaj na veliko mučnejšo roboto,

kakor je ta, ki jo mora danes opravljati v težkem boju za svoj obstanek. In to je, kar urednik tega lista ne odobrava. Slep udanost diktatorju ne prizanaša niti tistim, ki kritizirajo, ali pa nasprotujejo vodstvu ne zato, da bi mu škodovali, ampak z najskrajnejšim namenom, da koristijo skupni stvari!

Gregor Zinovjev ne spada mednje. Toda marsikak iskren revolucionar je vendarle potisnjen v ozadje, ako se mu ni prijetilo kaj hujšega, samo zato, ker se je drznil poudariti svoje mnenje. To ni diktatura proletariata, ampak diktatura enega človeka, ki s pomočjo svoje struje dikтира vsem drugim.

S. Novak obsoja Zinovjeva po vsej pravici za grehe, ki jih je storil delavskemu razredu kot tajnik kominterne. Toda mar je bilo po njegovem odstopu drugace? Ali so milvauski komunisti nehali gledati v županu Hoanu največjega sovražnika delavstva? Ali ni ves njihov boj obrnjen na pravilo, "diskreditirajmo socialistične voditelje"? Ali so se komunisti v Nemčiji pod vodstvom Stalina — potem ko je bil Zinovjev vržen s svojega prestola, obrnili k taktiki solidarnosti s socialisti? Ne, ampak so zavrnili ponudbo socialistov za skupen odpor celo v najkritičnejšem času Hitlerjeve invazije.

Kljub vsemu ima tudi v sedanjih časih mnogo socialistov proti diktaturam pomisleke, ali pa so jim načelno še vedno enako vztrajno nasprotni, kakor pred leti. Naglašajo, da vsaka diktatura vlada z nasiljem, pod katerim trpi v vsakem slučaju najbolj le delavstvo in kmečko ljudstvo. Lahko so izjeme, in taka izjema naj bi bila sovjetska Unija.

Proletarec je motril razvoj v Rusiji po revoluciji vedno s prijateljskega razumevanja, nikakor pa s stališča slepega oboževanja ali sovraštva, kajti to dvoje povzroča konec konca le škodo in razočaranje.

Kar se svobodnih volitev tiče, jih v diktaturah ni. V buržvahnih demokracijah so čestokrat farsa. Še veliko bolj pa v diktaturah. Ako te pošljejo v ječo ali v pregnanstvo samo zato, ker ne soglašajo z diktatorjem, neglede na tvoje zasluge, kako bi ti dopustili kandidirati in agitirati za svojo izvolitev? Vse to le potrjuje nauk, da je vse na svetu razvojno, kljub potresom, ki se dogajajo tu in tam, in da civilizacija ne pozna skokov.

Končno, sodrug Novak je v članku v Proletarcu, katerega kritično komentira, lahko videl, da je v njemu navedeno tudi stališče vlade v Moskvi; enako so bili njeni argumenti navedeni v prejšnjih člankih, ki so se pečali s tem incidentom.

Urednik Proletarca pozdravlja kritična mnenja, kakor je Novakovo v tej številki, in je vesel, da jih lahko izražamo. V slučaju, ki ne prizanašajo opozicionalcem niti v vrstah lastne stranke, to ni mogoče. Dovoljeno jim je le ploskati in pritrdjevati. — F. Z.

IMPERIALIZEM V AZIJI, EVROPI IN AFRIKI SE ZNOVA RAZPLETA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nagnila — k Hitlerju. S tem paktom torej ni za enkrat nič in mir v vzhodni Evropi je v negotovosti. Poostretev odnošajev med Nemčijo in Poljsko na eni strani ter Rusijo na drugi je izrabila Japonska, ki je po trditvi diplomatskih krogov v Moskvi ponudila Nemčiji in Poljski svoje zavezništvo, ako se morejo vse tri zediniti v svojih namenih. Moskva trdi, da je tajna pogodba med njimi že sklenjena, dasi jo Nemčija in Japonska zanikavata, istotako Poljska, ki v protiven dokaz naveda, da ima z USSR nenapadalen pakt, torej se ji iz Poljske ni bati invazije.

Svetovna atmosfera je polna eksploziv in treba je le zadostne iskre, da se užgo. Razen omenjenih treh fašističnih vele-sil, se bi ostale dežele rade obvarovale vojne. Toda vsi dozdaj sklenjeni pakti niso drugega kakor krpa papirja, česar se zavedajo.

Japonsko imenujemo tu za fašistično deželo. Dasi ni imela kakega Hitlerja, ne Mussolinija, se je spremenila v fašistično silo "na miren način". Japonska armada ima popolnoma fašistično vodstvo.

Liga narodov, ki je bila ustanovljena, da neguje in služi svetovnemu miru, je v ravnanju s imperialisti impotentna. Mussolinijeva Italija ji ni bila še nobenkrat naklonjena. Nedavno je po ovinkih zapretila, da če bo liga upoštevala apel svoje članice Abesinije proti Italiji, se utegne zgoditi isto, kakor je storila Japonska, ker se je liga umešala v njeno osvajanje Mandžurije. Nemčija in Japonska sta že izstopili iz lige. Če stori to še Italija, bo liga popolnoma prestala biti faktor, ki bi mogel odločevati v sporih med deželami ali varovati svetovni mir.

Edini, ki bi militaristično-imperialistični politiki mogel stopiti uspešno na prste, je delavski razred. Toda v Nemčiji in Italiji sta obe delavski stranki strti toliko, da ne preti diktatorjema od marksističnega delavstva zdaj še nikaka resna nevarnost.

Sedanjí razvojni toki v Evropi in Aziji držé v vojno. Sovjetska Unija jo s Francijo in malimi deželami vred skuša preprečiti, ob enem se nanjo tudi te pripravljajo, ker jim v danih razmerah nič drugega ne preostaja. Delavski razred pa lahko sedanje situacije črpa nauk, da bi nevarnost nove vojne katastrofe mednarodni proletariati lahko preprečil, če bi se bil oprijel solidarnosti predno je fašizem pogoltnil Nemčijo.

Veselica druš. Delavec št. 8 SNPJ

So. Chicago. — V soboto 2. marca priredi društvo Delavec št. 8 SNPJ veselico pri svojem dobroznamem članu Louis Starcu na 10063 Ave. N. Igrala bo popularna Puceljava godba. Torej plesalci, pripravite se!

Društvo Delavec je radevolje pomagalo brezposelnim pri plačevanju asessmenta, dokler je blagajna dopuščala. Zdaj pa je dolžnost vseh članov, da pomagajo društvu do novih sredstev. To bomo storili, ako se vsi do zadnjega udeležimo društvene veselice. S tem bomo koristili svojemu društvu in ob enem se še zabavali po vrhu. Na svidenje pri Starcu 2. marca. — Max Marolt.

Disciplina v Italiji

Mussolini se lahko ponaša, da ima najbolj poslušen kabinet. Večino portfeljev ima itak sam, druge ministre pa menja vsakega toliko časa. Zjutraj se oglašijo v uradu, pa izvedo, da so odslovljeni, njihova mesta pa dobe drugi, ki so o novih službah obveščeni prav tako nepričakovano.

Proletarec mora tiskarni plačevati svoje račune sproti, ker tudi tiskarna plačuje papir in svoje delavce sproti. Bodite v objavljanju naročnine točni tudi vi.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1384

Frišna in okasna domača jedila
Cene zmerné. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANŠKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK
Balance Your Daily Diet With

Wencel's Dairy Products
GOOD PURE MILK
IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Monroe 3673

OGLAŠAJTE

v

PROLETARCU

IZ NAŠEGA GIBANJA

Milwaukee, Wis. — Jacob Rožič se je spet oglašal s 15. naročninami. — Leonard Alper je poslal 4 naročnine in 2 za knjige Cankarjeve družbe.

Strabane, Pa. — John Troha, tajnik društva Postojnska jama št. 138 SNPJ, je pisal Prosvetni matici po skladbo "Socialistična koračnica". Pravi, da jo bo pel njihov pevski zbor na slavnosti omenjenega društva dne 4. julija. Društvo Postojnska jama ostane v Prosvetni matici. Članarino v njo je plačalo vnaprej za celo leto.

Sheboygan, Wis. — "Naše društvo št. 4 JPZS ostane v Prosvetni matici," poroča tajnik Frank Nagode. Članarino je poslalo za pol leta naprej.

Am. druž. koledar. — Starokrajski poročevalec "Prosvete" piše v izdaji z dne 11. feb. med drugimi vestmi iz Jugoslavije tudi sledeče:

"Jutro", ljubljanski dnevnik, je v svoji zadnji številki z dne 15. januarja "zabeležilo v kulturni rubriki "Ameriški druž. koledar za 1935" ter navaja iz njega seznam slovenskih članov v Ameriki, nato pa navaja sodelovanje po imenih in konca beležke takole: "Posebno zanimiva je daljša reportaža Franke Zaitza "O naših ljudeh v severni Minnesoti", ki podaja živahno spisanje slike iz življenja naših rudarjev, in industrijskih delavcev in farmerjev v tej deželi ter pripoveduje o njihovem kulturnem in političnem delu. Kolekar je obilno ilustriran.

Detroit, Mich. — Joseph Koršich je poslal dve naročnini. — Zornik sporoča, da so vsi izdaji Am. druž. koledarja za to leto v Detroitu razprodani in poslal je vsoto za oglašje. — Frank Rezisnik, tajnik društva št. 220 SSPZ, sporoča, da so se pridružili Prosvetni matici. Poslal je za društvo članarino za prvih 6 mesecev. — Klub št. 114 in 115 delujeta skupno za prireditve v nedeljo 3. marca, na kateri bo vpriporjena drama "Rdeče rože".

Barberton, O. — Mike Kopach se zahvaljuje, ker smo ga čakali za naročnino. Zdal, ko je mogel, jo je poravnal in naročil tudi Am. druž. koledar.

Trenary, Mich. — V tej mali naselbini je prodal Joseph Sterle letos 30 izvodov Amer. družinskega koledarja.

Sharon, Pa. — Anton Zidanšek, potovalni zastopnik Prosvete v Pennsylvaniji, ki agitira tudi za Proletarca in naš kolekar, piše, da mu zdravje nagaja, da pa upa spet iti kmalu na pot in prodati še nekaj kolekarjev.

Chicago, Ill. — Vinko Zagar, znani tenorist v zboru "Sava", je odpotoval iz te dežele, ker ga je nekdo oblastil zatožiti, da je prišel sem nepostavno. Imel je veliko prijateljev, katerim je bilo težko ob slovesu. Zelo ga bo pogrešala tudi "Sava", ki mu je nedavno priredila lep poslovilni večer.

W. Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant si je spet vzel nekoliko časa, obiskoval rojake in poslal 4 naročnine.

Moon Run, Pa. — Jacob Ambrozich omenja v svojem pismu, da federacija društev S. N. P. J. za zapadno Pennsylvanijo ostane v Prosvetni matici.

Lisbon, O. — Jacob Bergant je poslal 3 naročnine. Frank Dolinar je prispeval 25c listu v podporo.

Imperial, Pa. — Tu se bo v nedeljo 24. marca vršila konferenca društev Prosvetne matice in klubov JSZ. Ko bo zborovanje zastopnikov končano, se prične shod, na katerega je povabljen za govornika Joško Oven. Potem se bodo vršili shodi še v nadaljnjih naselbinah v prid Proletarca in JSZ, na katerih bo nastopal isti govornik, in pa kajpada domači sodrugi ter somišljeniki. Pisma za izvolitev zastopnikov so bila poslana vsem klubom in pridruženim društvom.

Clinton, Ind. — Ignac Spindal sporoča, da so bili v odbor kluba št. 41 izvoljeni za to leto vsi prejšnji odborniki, namreč za tajnika-blagajnika Ignac Spindal, za organizatorja Bartol Oblak in za zapisničarja John Skof.

La Salle, Ill. — Peter Banich sporoča, da sta se kluba št. 3 in 4 odločila aranžirati veliko prireditev v nedeljo 5. maja v Slovenskem domu v La Sallu, na katerem bo predvajal koncertni del sporeda pevski zbor "Sava" iz Chicaga, drama "Rdeče rože" pa vpriporjena dramski odsek kluba št. 1. Prireditve se prične ob 2. popoldne. Vstopnice so po 25c.

Girard, O. — V pismu, v katerem John Kosin naroča članske znamke za klub št. 222, je bilo priloženih tudi nekaj naročnin. Girard ima v cirkulaciji Proletarca sorazmerno najboljši rekord.

Los Angeles. — Frank Petrič je poslal dne 2. feb. dopisnico,

ETIOPIJSKI "CESAR" NOČE POKLEKNITI

Mussolini je Italijo zavezal tako zelo, da jo hoče s pustolovčinami potlačiti še bolj v mlako. Finančno je Italija bankrotirana. Njena zunanja trgovina je opočala. Mussolinijeva zunanja politika v centralni Evropi je bila fiasko. Kaj sedaj? Kot vselej, tako se tudi Mussolinijev diktatorski režim pripravlja v odstranitev svoje notranje krize na vojno "za večjo čast in slavo očetnjave in za povečanje italijanskega imena". Tarča je zdaj Etiopija (Abesinija) v Afriki, ki je bila doslej vsaj na papirju priznana za neodvisno deželo in je zastopana celo v ligi narodov, dasi ji slednja v obrambi zoper Mussolinijev imperializem "ne more" pomagati. Francija in Anglija sta prikimali Rimu, da če najde dober vzrok, naj le pošlje svoje polke na "kazensko ekspedicijo" v Abesinijo. Povod je zdaj tu. Italija je provocirala nekaj spopadov in nato pričela z ultimati. Toda cesar Haile Selassie noče poklekniti. Italija je odgovorila z mobilizacijo in vse izgleda, da pride med tema dvema deželama do resne vojne. Nekoč je Abesinija že nabila Italijo. Mussolini zdaj upa, da bo imela njegova armada več sreče, ker je tehnično veliko boljše opremljena, kot pa čete abesinskih glavarjev, izmed katerih jih je nekaj na tej sliki. Abesinija se med tem zelo trudi, da bi dosegla mirno poravnavo.

stva količjak dopuščajo. Pet knjig dobite za \$1.40. — Naročili smo tudi precejšnje število izvodov novo urejene Adamičeve knjige "Dynamite". Stane \$2. Čudno, Adamič ima med Slovenci toliko oboževalcev, a njegovih knjig ne naročajo! "Dynamite" je knjiga, ki nudi čitatelju najbogatejši vir podatkov o razrednem boju in nacinih tega boja v Zed. državah. Priporočamo jo v naročitev. — Zelo se množe naročila na navodila o aplikacijah in drugih formalnostih za naturalizacijo. Dasi brošura, ki smo jo svoječasno izdali, ni več povsem v soglasju s sedanji zakoni, ima vendar še vedno iste koristne podatke in navodila, ki jih mora vedeti aplikant, predno gre na izpraševanje. Brošura stane 15c.

Salem, O. — Frances Mihevc je poslala vsoto za 14 izvodov Koledarja. Ima jih še 6 izvodov in pravi, da se je odločila prodati vse. Nedavno je bila v Cantonu, O., v agitacijske namene.

Johnstown, Pa. — Ilija Bubalo je poslal dve naročnini. — Sodrug in sodružica John Langerholc sta zvezana v poročnem življenju 25 let. Prijatelji so jima ob tej priliki priredili "srebrno obceto" in "surprise party", katere se je udeležilo nad 100 ljudi iz Johnstowna, West Newtona in iz naselbin v Johnstownski bližini. Ko nim, ki so jima poslali čestitke, se tudi mi pridružujemo.

Imperial, Pa. — S. Frank Augustin je pravi Jimmie Higgins. Kdor ga pozna, ve, da ne pretiravamo. Skrbni, da delavski duh v društvih ne zamre, da se v dvorani, ki jo imajo, ohrani neprisiljeno družabno življenje, in da konferenca JSZ uspeva. Poleg tega se je potrudil zbirati prispevke v agitacijski fond JSZ in poslal \$15, ki so jih prispevali klubi št. 31, druš. št. 106 SNPJ in posamezniki.

Fontana, Calif. — Chas. Pogorelec poroča, da je California "allright", ako gre človek tja "na ukance", ne pa na agitacijo. Vsaj kar se tiče Los Angelesa, ni bilo sreče. Zato je bil toliko bolj vesel sprejema, ki ga je bil deležen med farmerji v Fontani. Naročil je spet 25 izvodov koledarja in sto iztisov brošure ABC socializma. Na shodu v Fontani je imel obilno udeležbo.

Detroit, Mich. — John Terčelj je odšel na agitacijo za Proletarca v Detroit, kakor smo poročali že v prejšnji številki. Uverjeni smo, da bo deležen obilne kooperacije.

Chicago. — V zadnjem dopisu v Proletarcu sem poročal, da bo imel slovenski klub brezposelnih domačo zabavo v soboto 23. februarja v dvorani SNPJ. Tu naznanjam, da je odbor kluba brezposelnih datum veselice preložil na 2. marca, ker ima v soboto 23. februarja zabavo klub št. 16 na north side. Ker želi več naših članov posejti njih prireditve, smo naš prvotni datum opustili.

Torej zapomnite si, da se veselica kluba brezposelnih vrši v soboto 2. marca zvečer v dvorani SNPJ. Godba bo izvrstna in zabave nič koliko. Vstopnice so samo po 25c. Vsi ste vabljeni, da se je udeležite.

Na prošli seji kluba brezposelnih smo imeli zelo veliko udeležbo. Sploh naš klub napreduje. Nove člane dobiva na vsaki seji. Na zadnji seji smo imeli tri govornike. Prvi je govoril pomožni urednik Prosvete Louis Beniger, drugi sodrug Frank Podboy iz Pennsylvanije in tretji Anton Sular iz Kansasa.

Prihodnja seja kluba brezposelnih bo v četrtek 28. februarja v dvorani SNPJ. Ker bo zelo važna, so člani prošeni, da se je vsi udeležijo. Tajnik Simon Trojar bo poročal o kongresu za brezposelnostno zavarovanje, ki se je vršil 6. jan. v Washingtonu. On je bil delegat Illinois Workers Alliance.

J. Oblak, pomožni tajnik.

Proletarec pred 30. leti
(Nadaljevanje z 2. strani.)

socijalizem vpeljal na svet kakršnega zastopa neslovenska, nenarodna "sveta trojica", bi tretjina ljudstva obstojela iz izmečkov človeštva a la sv. soc. trojica trinotila ljudstvo, druga tretjina pa bi zdihovala po ječah in socialnih Sibirijah; zadnjo tretjino pa bi reprezentovali sodrugi trpni, kateri bi mogli s svojimi žulji rediti prvo tretjino — zdaj so razmere vendarle malo boljše.

Peče obljubljuje svetu podati zgodovino "Zore". Nadejati se je, da bo dal prav imeniten prostor dogadjajna na Blue Island Ave, kjer mu je javni cestni rop'ropkopisov izpodletel in je dobil prav gorke batine.

Tudi naj Peče ne pozabi omeniti, kako je enega sodruga, izmed srede ponarejevalcev denarja, dva katerih sta zdaj v ječi (s katero tako rad Peče drugim grozi) in s katerim je on o času ustanovitve socialdem. "slov. društva intimo občeval, enega postavil za zapisničarja imenovanega društva čeravno ni znal — pisati. Pri sejah je bil prijatelj Peče (pravilno: Pečeta) samo "markiral" pisanje. Enake razmere še zdaj vladajo pri tem društvu.

Pleheni papež svoj. soci. v Chicagi kliče nekemu rojaku. Schuster bleib bei deinen Leuten! Ko bi se ljudje, stoječi blizu Proletarca tega izreka držali, bi se gotovo ne bil žurnalistični atentat na zdravo pamet slovenskega ljudstva po teh Don Kihotih izvršil.

Kam smo prišli! V stari domovini nam stejejo vladajoči nemški in italijanski kapitalisti v greh, da smo se Slovenci rodili — tu v Ameriki pa nas hočejo nekateri izmečki našega naroda prisiliti, da bi zaničevali svojo lastno kri in zibelj v kateri smo se rodili. Pa mečijo se:

"Vas bo vihar pobral
narod bo na veke stal."

Iz teh dveh "polemičnih" spisov iz Glas Slobode pred 30. leti čitatelj uvidi, da se je slovenska javnost gibala v času ustanovitve Proletarca popolnoma v atmosferi breznačelnosti in osebnih bojov. Glas Slobode odgovarja in napada samo v tem duhu. V Proletarcu je bilo istotako veliko osebnega napadanja, na podlagi pravila, "zob za zob".

Oba tu citirana dopisa iz Glas Slobode sta objavljena dobesedno z vsemi napakami v slogu in slovni, kakor v originalu.

V isti številki Glas Slobode se znaša nad prvo številko Proletarca Aleksander Toman, bivši urednik "Zore" in Kondov sodrugnik. Pojasnjuje, kako je kot urednik "Zore" pod Pečetovim jamstvom kupil vrhno suknjo v trgovini Atlas Clothing Co. na Blue Island Ave. "na puf", toda ne na svoj račun, ampak po Pečetovem naročilu na račun "Zore".

POZOR ČLANI KLUBA ŠT. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Uljudno prosim vse one člane, ki so prejeli iz urada okrajne socialistične stranke (Local Cook County) vstopnice za shod zadnje nedelje 17. februarja, da meni iste vrnejo, kolikor jih niso porabili in za porabljene plačajo. Vstopnice so bile poslone vsem članom, in urad okrajne socialistične stranke zahteva obravnavo v najkrajšem času; vstopnice lahko poravnate na jubilejni seji kluba 22. februarja.

Peter Bernik, tajnik.

GARDEN PRIŠEL NA ALDERMANSKO GLASOVNICO

Kampanjski shod jutri (četrtek) večer v dvorani SNPJ. — Pet socialističnih kandidatov na glasovnici v Chicagu

Na veliko presenečenje je med odobrenimi kandidati tudi Anton Garden, ki kandidira za aldermana v 22. wardi. Vsled številnih tehničnih ugovorov proti njegovi peticiji s strani Sonnenscheinove mašine, kar je bilo pojasnjeno zadnji teden, je bil vsaj Garden zadnji, ki je pričakoval, da bo njegova peticija odobrena po volilni komisiji. Na drugi strani smo pa pričakovali, da bo odobrena peticija sodruginje Berankove v 23. wardi. Zgodilo se je baš nasprotno! Ergo presenečenje zadnji petek, ko je komisija objavila kandidatsko listo.

Za to akcijo volilne komisije je možno dvojje tolmačenje: Verjetno je, da je bilo razmesarjenje Gardnove peticije, ki je bila razen majhnega števila mogočih pogreškov perfektna, preveč tudi za volilno komisijo. Če bi jo bila zavrgla, se ji je lahko sanjalo, da bi demokratični mašini prejkone več škodovala kakor pa koristila. Naš kampanjski odbor je namreč napravil načrt, da udari po tamenitih s te strani.

Druga možnost je, da volilna komisija mogoče ni videla v Gardnu nevarnega kandidata, ker ni storil nobenega koraka za branitev svoje peticije pred volilno komisijo. Resnica bo najbrže prvo in drugo: grdo razmesarjenje njegove peticije po Sonnenscheinovi mašini in njegova navidezna indiferenca.

Naj bo že karkoli, dejstvo vseeno je, da je vse pripravljeno za viharno kampanjo v 22. wardi v teh dnevih, ki nam še preostajajo. (Volitve so prihodnji tork, 26. februarja.) Zadnje nedeljo so sodrugi raznesli po hišah 22. in 23. ward 12,000 izvodov socialistične municipalne platforme. Ob koncu tega tedna bo raznešen poseben kampanjski letak. Kolikor mogoče, se bo vršila tudi ustmena agitacija. Pri tem delu morajo biti mobilizirani vsi sodrugi, tudi tisti, ki žive izven 22. in 23. ward. Pridite k Proletarcu v soboto ali v nedeljo zjutraj, da se vam odkaže prečink. Prijavite se tudi za čuvaja pri štetju glasov v tork po peti uri (v volilni koči mora biti vsak volilni paznik pred peto uro.)

Poleg tega se vrši jutri večer (v četrtek) kampanjski shod v dvorani SNPJ. Sodrugi, vsi na ta shod! Pripeljite s sabo čimveč volilcev obeh ward. Govorili bodo: Anton Garden, Olga Beranek in Joseph M. Jacobs, odvetnik raznih unij.

V načrtu je tudi avtomobilska parada v soboto popoldne po 22. wardi. Vsi, ki imate avte, ste prošeni, da pridete k Spravedlnosti, 2536 S. Kidzie Ave., ob treh popoldne, kjer dobite napise.

V teh dneh volilne kampanje vsi na noge! Apeliramo tudi na somišljenike, da agitirajo za naša kandidata v obeh wardah, predvsem pa v 22. za Gardna. Kampanjski odbor se je odločil, da bo koncentriral vse svoje sile v tej wardi. V 23. wardi naj pa volilci vpišejo ime Olge Berankove na glasovnico sledeče: Olga Beranek (ne pozabite narediti četverkoto s križem v njem pred njenim imenom.)

Sodrugi: Naš uspeh v 22. wardi bo odvisen od tega, koliko bo vsak izmed nas aktiven v teh dneh kampanje. Z močno voljo in agitacijo lahko demokratiški politikante imenitno presenečimo! Z dobro agitacijo lahko Sonnenscheinu preprečimo izvolitev pri prihodnjih volitvah.

Končno: Vsi na shod jutri (četrtek) večer, v avtno parado v soboto popoldne, v nedeljo k raznašanju volilnih letakov in v tork na volišče! Socialistični kampanjski odbor 22. in 23. ward, Chicaga, Ill.

O zabavi kluba št. 224

So. Chicago. — Klub št. 224 je imel v soboto 2. februarja v So. Chicagu svojo prvo zabavo. Vršila se je v Hrvatskem domu.

Udeležba ni bila obilna, vendar pa smo z uspehom zelo zadovoljni. Razpoloženje je bilo izborno, kar dokazuje, da je bila zabava res neprisiljena. Pogrešali smo par sodrugov, ki so stari pionirji v JSZ. Eden teh je naš član John Jerab. Nahaja se doma z zlomljeno nogo. Zelimo mu čimprej njegovo okrevanje, da spet pride v naše sredo.

Zahvaljujemo se udeležencem in sploh vsem, ki so pripomogli z delom in posetom do uspešne prireditve. Hvala tudi pevskemu zboru "Slovan" za tako lepo udeležbo z njih strani. Uvideli smo, da je tudi v tem delu Chicaga med našim narodom precej ljudi, ki se zanimajo za delavsko gibanje.

Max Marolt.

Temeljni vzrok zmešnjav in polomov po svetu je ljudska nevednost.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNICI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRINAS.

Commonwealth Edison Electric Shops

PREIZKUŠEN IN ODOBREN

v tisočerihi čikaških domovih

EUREKA VACUUM ČISTILEC

SAMO ZA

\$1 uplačila

Izredna vrednost. Močen in lahek, vendar izdelan za težko delo. Lahko se ga vodi. Ima nove vrste krtačo za lan, lase in nit.

Pridite in ogledajte si novi Eureka. Ali pa telefonirajte za brezplačno preizkušnjo doma brez obveznosti. Prepričajte se o nizki ceni — privlačnih pogojih. Tudi velik popust za vaš stari čistilec. Popolna zbirka pritiklin, ki vam omogočijo vsake vrste čiščenje.

Nova nizka cena \$39.50

COMMONWEALTH EDISON Electric Shops

Downtown — 72 West Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RAindolph 1200 — Local 535
4563 Broadway — 11116 S. Michigan Ave. — 3460 S. State St.
4853 Irving Park Blvd. — 4251 W. Madison St. — 852 W. 63rd St.
2618 Milwaukee Ave. — 4854 S. Ashland Ave. — 2950 E. 92nd St.

FEDERAL COUPONS GIVEN

VABILO ČLANOM JSZ V CHICAGU NA SKUPNI SESTANEK

Predmet sestanka: "Trideset let Proletarca."
Pred diskuzijo večerja. — Po končanih govorih plesna zabava

Chicago. — V petek 22. februarja, na dan redne seje kluba št. 1, se vrši v dvorani SNPJ družabni sestanek članstva JSZ v Chicagu. Sklican je v svrhu, da med seboj proslavimo 30-letnico našega glasila Proletarca in potem delujemo toliko bolj za uspeh skupne velike proslave v nedeljo 10. marca.

V petek 22. februarja bodite v dvorani že ob 7:30 zvečer. Sodelujoči Macerl in Zorko bosta pripravili večerjo. Potem bo tajnik kluba št. 1 pojasnil namen sestanka. Predstavljeni bodo razni sodruzi in sodružice, ki so ali še delujejo za Proletarca.

Na seji klubovih odborov dne 13. februarja se je o tem obširno razpravljalo. Za tiste, ki naj jih predsedatelj sestanka predstavi in povabi, da izpregovore nekaj besed, so bili priporočeni sledeči:

Frank Alesh, dolgoletni član upravnega odbora in njegov tajnik, za predsedatelja sestanka; John Bartol, ki je bil prvi zapisnikar upravnega odbora, izvoljen l. 1905. On je edini v Chicagu izmed ustanoviteljev, ki je še član JSZ; Frank Podlipiec, ki je bil v Proletarcu odborih veliko let in tajnik kluba št. 1 od leta 1907 do 1913; Filip Godina, poleg Aleša najdalj v upravnem odboru Proletarca; Mary Udovich, ena izmed prvih, ako ne prva agitatorica v Chicagu za Proletarca; Donald J. Lotrich, stalni sodruzi angleškega dela Proletarca, od kar izhaja; Justin Saitz, agitator za Proletarca in JSZ v raznih naselbinah; Ludvig Wipotnik, tajnik kluba št. 16; Luka Groser, sodelujoči v Chicagu za Proletarca; Ivan Molek, ki je začel delovati na literarnem polju (v javnosti) pred 30. leti, torej v času postanka Proletarca, katerega sodruzi je skoro od početka; Peter Verhovnik, tajnik kluba JSZ na south side; Mary Aučin, prva članica v izvršilnem JSZ; John Hujan, član odbora slovenske sekcije; John Rak, pomožni upravnik Proletarca; Frank Margolice, ki je pred leti za naš tisk precej agitiral; Anton Andres, ki je bil skozi nekaj let delaven agitator za Proletarca; Angela Zaitz, ki je pomagala pri Proletarcu in drugih naših publikacijah; Anton Garden, predsednik upravnega odbora in sodruzi Proletarca; Fred A. Vider, član upravnega odbora in sodruzi; Frank Udovich, pred leti aktiven v agitaciji za Proletarca in bivši član upravnega odbora; Louis Beniger, sodruzi in aktiven v klubovih odsekih; Karolina Macerl, zastopnica Proletarca; Vinko Ločnikar, bivši član upravnega odbora, ki je pred leti pomagal v Proletarcem uradu izvrševati razna dela; Kristina Turpin, aktivna sodružica v delu za Proletarca; Joseph Oblak, agitator Proletarca in tajnik kluba brezposelnih; John Thaler, agitator v Ciceru in kjer-

KLUB ŠT. 37 JSZ NA DELU

Važni sklepi. — Priprave za socialistični bazar

Milwaukee, Wis. — Na seji kluba št. 37 JSZ so sodruzi in sodružice vzeli v pretres samo dve točki in sicer: agitacija za Proletarca in načrti za bodoče, uspešnejše delovanje kluba. Razprava je trajala nad eno uro. Sprejet je bil sledeči načrt:

1.) Na člane in članice se apelira, da posvetijo vsakdo vsaj nekaj svojega prostega časa agitaciji za pridobivanje novih naročnikov Proletarca od sedaj do 1. maja t. l. Najlepše bomo proslavili 30-letnico našega časopisa, ki se je vsa ta dolga leta boril za delavske interese, ako mu pridobimo veliko novih čitateljev in naročnikov.

2.) Seje kluba, kakor so se vršile dosedaj, so odpravljene. Klub je dal zaupnemu odboru nalogo, da obdržuje vsako nedeljo pred redno mesečno sejo kluba svoje seje, na katerih naj reši vse klubove zadeve, na redni seji pa predloži svoje ukrepe članstvu, da jih odobri, spremeni ali zavrne. Čas na bodočih sejah se bo uporabljal za diskuzije, predavanja in razne druge podučne razprave.

3.) Dne 1. maja priredi klub v spodnjih prostorih S. S. T. dvorane domačo zabavo s kratkim programom in govori. Klub bo skušal dobiti sodruga Frank Zaitza, urednika Proletarca, kot govornika za ta dan. Nastopil bo tudi eden izmed tukajšnjih vodilnih sodrugov strankinega vodstva.

4.) Dne 14. marca, to je na dan redne seje, se bo vršil v istih prostorih, to je v S. S. T. dvorani, javen shod. Glavni govornik bo s. Benson. Govorili bodo tudi slovenski sodruzi, med njimi s. Puncer. Po končanih govorih bo splošna diskuzija.

Po seji, ki je bila živahna in zanimiva, se je vršila kratka, nadevse zanimiva diskuzija o potrebi proletarske diktature in bodočnosti angleške delavske stranke oziroma angleškega imperija pod bodočo delavsko vlado.

S. Benson bo govoril o dveh važnih vprašanjih, in sicer: Zakaj je baš sedaj potrebno, da se delavstvo organizira politično in strokovno, in, pomien delavskega časopisa v naših bojih.

Sadruga in sodruginja vabilo, da delujejo v vsi močmi za veliko udeležbo na tem važnem shodu.

O vseh teh točkah bomo spregovorili obširneje v prihodnji izdaji Proletarca.

Od 6. do 10. marca se bo vršil v tukajšnji Eagles dvorani drugi veliki bazar okrajne organizacije soc. stranke, za katerega se vrše ogromne priprave.

Lanski bazar je prinesel stranki poleg \$15,000 čistega dobička tudi velik moralen uspeh. Vsi znaki pričajo, da bo uspeh to leto še mnogo večji. Priprave se vrše na podlagi oglaševanja trgovcev in podjetnikov, ki se udeležijo bazarja, kateri je obenem tudi trgovska razstava. Vstopnice so po 10c; vsaka vstopnica nudi priliko za 14 velikih dobitkov v vrednosti več tisoč dolarjev, poleg velikega Ford avtomobila. Vsak lastnik vstopnice je še posebej upravičen do posebnih vstopninskih nagrad, od katerih se bo vsak večer izžrebalo večje število poleg že omenjenih.

Dosedaj je odbor prejel že nad \$10,000 predmetov, od grocerijskih potrebščin do celih sestav pohištva, radijev, najmodernejših shramb za led in stotine drugih vrst blaga. Stranka je najela vse prostore v ogromni palači na 24. in Wisconsin Ave. Vodstvo pričakuje, da se bo bazarja udeležilo več kot 100,000 oseb. Lansko leto je bilo nekaj nad 80,000 udeležencev. Klubi bodo dali vseh potrebnih 500 delavcev na razpolago, ki bodo opravljali posle vse dni brezplačno. Več o tem v prihodnjih številkah Proletarca. — Fr. Novak.

Vabilo na north side

Chicago. — Prebivalstvo našega mesta ne potrebuje biti v skrbeh, kajti župan nas bo rešil zločinov, predsednik in razni nalogi, da obdržuje vsako nedeljo pred redno mesečno sejo kluba svoje seje, na katerih naj reši vse klubove zadeve, na redni seji pa predloži svoje ukrepe članstvu, da jih odobri, spremeni ali zavrne. Čas na bodočih sejah se bo uporabljal za diskuzije, predavanja in razne druge podučne razprave.

3.) Dne 1. maja priredi klub v spodnjih prostorih S. S. T. dvorane domačo zabavo s kratkim programom in govori. Klub bo skušal dobiti sodruga Frank Zaitza, urednika Proletarca, kot govornika za ta dan. Nastopil bo tudi eden izmed tukajšnjih vodilnih sodrugov strankinega vodstva.

4.) Dne 14. marca, to je na dan redne seje, se bo vršil v istih prostorih, to je v S. S. T. dvorani, javen shod. Glavni govornik bo s. Benson. Govorili bodo tudi slovenski sodruzi, med njimi s. Puncer. Po končanih govorih bo splošna diskuzija.

Razpo iz Gowande

Gowanda, N. Y. — Meseca januarja so bili izvoljeni v direktorij Slov. nar. doma za to leto sledeči: John Matekovich, predsednik; Joe Zumer, podpredsednik; Louis Klueck, tajnik; Louis Lemut, pomožni tajnik; John Kontelj, blagajnik. Seje se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7:30 zvečer.

Direktorij apelira na vse delničarje in druge Slovence v naselbinah, da mu pomagajo pri njegovem težkem delu, ki mu je bilo naloženo na občnem zboru. Ob koncu leta bomo po zaslugi medsebojne pomoči lahko ponosni drug na drugega in na delo naših pionirjev, ki so pričeli akcijo za dom in jo uresničili pred več ko 8. leti.

Ako pa se bomo gledali po strani ter iz osebnih mrženj izostajali z domovih prireditelj, kar bi bilo nesmiselno, tedaj ob koncu leta seveda ne bo napredka.

V soboto 9. feb. smo imeli v spodnjih prostorih našega doma zabavo ob lepi udeležbi. Delikatosa so bile suhe kranjske klobase s kislim zeljem in krompirjem. Slednje dvojce so prispevale družine Žužek, Klančar in Matekovič. V imenu odbora hvala vsem, ki so prispevali, godbenikom Primožiču in Veharju in posetnikom zabave. Imeli smo v resnici pri-

ČASOPISJE IN "ZANIMANJE" MASE

V obravnavi proti Bruno R. Hauptmannu je ameriško časopisje vzbudilo med ljudstvom "velikansko zanimanje", zato, da si je povečalo cirkulacijo. Malo mestec Flemington v N. J., kjer se je vršila obravnavna, je bilo kakor mravljišče. Tisoče ljudi se je trlo dan za dnem pred malo sodno palačo in paslo radovednost. Na tej sliki je del te "mase", ki ogleduje Hauptmannovega otroka kakor da je kakšna cirkuška izrednost.

jeten večer. V veliko razvedrilo nam je bilo krasno petje slovenskih žensk. Le tako naprej, rojaki, pa bo direktorij lahko vršil svoje delo in v doglednem času spet priredil slično zabavo. Čeprav smo v tujem svetu, se bomo v svojem domu lahko razvedrili kakor na rodnih tleh.

V soboto 23. feb. ima "svoj" večer mladina, organizirana v angleško poslujočem društvu "Gowanda Boosters" SNPJ. Letos obhaja svojo četrto obletnico. Ob ustanovitvi je imelo 17 članov. Zdaj jih šteje že 88 v obeh oddelkih, kar je v naselbini kot je naša lep napredek. Starši in vsi drugi so na delo te mladine upravičeno ponosni, kajti delavna ni samo v društvu, ampak tudi v domu. Zato za služi, da omenjenega dne vsi posetimo njeno prireditev. — Vstopnina je 35c za osebo.

Tu smo zdaj v volilni kampanji. Treba je izvoliti župana ter dva nova mestna odbornika. Demokrati so si določili za svoj nominacijski dan 21. februar, republikanci pa 27. februar. Oboje izbiranje bo v mestni hiši, ako se jo sme tako imenovati. Namesto, da bi bili tisti, katerim je zaupana uprava mesta, varni, pa zapravljajo ljudski denar po nepotrebnem. Zakupavajo vodne cevi, potem jih odkopavajo, ker jih niso položili zadosti globoko v zemljo, ali radi kakšnega drugega vzroka, kot pripovedujejo govorice. Izbranim postopake, ki imajo pri upravi vpliv, plačujejo po \$1 na uro, delavcem pa le po 40c.

Volilci, preudarite malo, kaj počno z vašim denarjem, pa vam ne bo težko pomesti političarje te vrste iz uradov.

Naj to zadostuje. Pred volitvami se spet oglašim, da povem javnosti, kdo naj zastopa delavce v tem mestu in kaj počnejo mogotci v uradih z našim denarjem. Rečem pa že tukaj, da Walder Ley bi moral iti prvi. — John Matekovich.

POTREBUJEMO NOVO STRANKO

Jasno je, da v Zed. državah potrebujemo novo stranko, ki pa mora imeti tudi potrebna svojstva, da bo prilagojena sedanjim razmeram. Ne sme biti preveč protestantska, ne preveč katoliška, ne kuklukskanska, ne židovska in ne protizidovska; ne sme biti socialistična, ne komunistična, toda porabiti kar je dobrega v njej za svoj program; ne sme biti preveč poštena, niti ne čez mero nepoštena; njen program mora zagotoviti delavcem socialno pravičnost in kapitaliste zasigurati, da bo njihova imovina protektrirana, kakor določa ustava. Nova stranka mora biti ameriška in služiti vsem ljudem enako, kakor določa konstitucija. Le s pomočjo take stranke pride dežela iz krize.

(Gornje ni šala, kajti-ni jih malo, ki spravljajo v svojem propagiranju za ustanovitev nove stranke tak "chop suey" skupaj.)

Iz Clevelanda

Pevski zbor "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ, priredi v soboto 23. februarja družabni večer v klubovih prostorih, staro poslopje S. N. D. na St. Clair Ave. Na sporedu bo petje in govori. Nastopijo razni kvarteti mladinskega oddelka in "Zarje". Vprizorjena bo tudi igra "Bingo". Poleg tega bo na razpolago nekaj pijače in prigrizka. Vabljeni so vsi člani in članice kluba, mladinskega oddelka in prijatelji, da pridejo omenjeni večer v klubove prostore.

Prosperitete še ni izza vogala in kriza v Clevelandu daja dalje, kakor drugod. Stavke se pogosto pojavljajo. Vzrok je, ker industrialci preveč nagajajo in izžemajo ubogo delavstvo. Pred dobrimi tremi tedni so zastavljali delavci in delavke v tovarni ženskih oblačil L. N. Gross Co. Vzrok je slabša plača in kruto prižganstvo bossov. V piketiranju so se izkazale zelo dobro posebno ženske, ki so oplašile marsikakega stavkoka. Stavko vodi ILGWU.

Ko je kompanija uvidela, da se stavkarice ne šali, je izposlovala sodno prepoved proti njim. Sodnik je odločil, da več ko šest hkrati jih ne sme piketirati. Toda delavci se na sodnikovo zapoved niso ozirali in še bolj pospešili masno piketiranje, pri katerem so jim dale pomoč tudi druge unije, brezposelni in socialistična stranka. Tovarno straži oddelek policije, da ne bi kdo storil kake škode, in ob enem je pripravljena vsak čas iti tudi s količmi dad delavce in delavke, ki se bore za pravičnejši kos kruha.

Namesto da bi šla policija v boj proti roparjem in drugim zlikovcem, si trati čas in ljudski denar v sodelovanju s kompanijami, katere se branijo uvesti v svojih delavnica človeške delavne razmere z dostojno plačo. Tako policija pomaga vsepovsod ugnajljati kompanijam odprno silo stavkarjev.

Seveda, temu stanju je delavstvo samo največ krivo. Kadar bo dovolj pametno, bo za župana, šerifa in v druge urade izvolilo svoje ljudi, pa ne bo več "injunctionov" in policijskega protektriranja skebov. Zmaga delavcem bo potem v naprej zagotovljena.

J. Krebel.

Sovjetski proračun izkazuje prebitek

Dohodki v sovjetski Rusiji, izkazani v njenem proračunu v prošlem letu, izkazujejo v primeri z izdatki znaten prebitek. To je veliko boljše balanciranje budžeta kakor v drugih deželah, kjer izkazujejo v njih izgubo in naraščanje dolgov.

Nazadovanje rojstev

L. 1904 je bilo v Chicagu 26 rojstev na vsaki tisoč prebivalcev. V zadnjih par letih, so nazadovale na polovico omenjenega števila.

SLOVENSKI ČASOPISI V AMERIKI V PROŠLOSTI IN NJHOVI NAMENI

Piše Simon Kavčič

(Nadaljevanje.)

"Proletarec" je bil ustanovljen proti koncu l. 1905. Prva njegova številka je bila datirana januarja 1906. Letos praznuje svojo 30-letnico.

V proslavo 30-letnice tega lista z moje strani sem mu poslal takoj po Novem letu svojo trideseto celoletno naročnino. Zelim, da bi storilo isto čim več drugih rojakov in na ta način dali jubilejnemu slavu Proletarca tudi praktično veljavo.

V kolikor mi je znano, je Nace Zlemberger poleg mene edini, ki je naročnik Proletarca neprestano vseh 30 let. Morda jih je več. Zelim, da se oglasi, da se predstavimo drug drugemu.

Seveda, takih naročnikov ni bilo mnogo, toda veliko izmed pionirjev je že umrlo, nekateri so se izselili v stari kraj in druge pa je boj za obstanek strli in žive v brezbrzičnosti.

Ker že pišem o naročninah, naj pojasnim, da za list ni važno, da-li je kdo naročnik 30 let ali pa samo 2 leti. Važno za Proletarca je, da naročnine točno obnavljate in da mu pridobivate nove naročnike.

Pojasneval sem v tej seriji in tudi v lanskih člankih, da je bila "Zora" ustanovljena, ker

JOHN TERČELJ V DETROITU

Kakor smo sporočili že v prejšnji številki Proletarca, se je John Terčelj iz Pennsylvanije odzval vabilu agitacijskega oddelka JSZ, in se odločil, da gre agitirati v detroitso naselbino.

Na prošlem zboru JSZ in na sejah eksekutive je bilo nestrastno poudarjano, da za naše glasilo in naše gibanje ne bo napredka, ako ne bomo imeli potovalnih agitatorjev, ki bi pomagali lokalnim zastopnikom in drugim sodrugom pri njihovem delu.

S. John Terčelj je skušen agitator. S sodelovanjem sodrugov in somišljenikov v Detroitu bo njegova misija gotovo uspešna, kar bo v korist Proletarca in kluboma JSZ v Detroitu. To pomeni, v korist vsemu našemu gibanju.

Klub št. 114 je imel svojo sejo v petek 15. februarja, na kateri je razpravljalo o Terčeljevi turi. Ko to pišemo, nam ni še znano, kaj je zaključil, toda uverjeni smo, da je sklenil nuditi našemu agitatorju iz Pennsylvanije vse mogoče sodelovanje.

Kluboma v Detroitu je bilo tudi priporočeno, da skličejo skupno sejo, v času, ko dospe tja s. Terčelj da se v medsebojni razpravi domeni za čim bolj sistematično agitacijo.

S. Pogorelec na zapadu, s. Terčelj v Detroitu, sodrugi v Pennsylvaniji, v Ohiju, Michiganu in drugje — vsi delujejo, da dvignemo število naročnikov Proletarca in pojačamo našo zvezo! To delo lahko pospešimo, in to je glavni namen potovalnih agitatorjev. Uspeji pa bodo le, ako bodo deležni kooperacije v polni meri.

Sodrugi in sodružice, naprej z delom za Proletarca in JSZ!

Agitacijski odbor JSZ.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Junceau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

"DYNAMITE"

The Story of Class Violence in America
By LOUIS ADAMIC
Revised Edition
\$2.00
ORDER FROM
PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

so zavežni delavci hoteli svoj glasilo. Pri poskusih ni uspel. Ekperiment z listom, ki je bil svojina enega človeka, tudi ne. Torej je bilo neizogibno, da si ustanovimo svoje glasilo. Vseled življenske potrebe našega delavstva je bil ustanovljen "Proletarec".

Danes — po tridesetih letih bojev, oranja ter setve, je našemu ljudstvu še prav tako potreben kakor takrat. Zato je naloga vseh, ki morejo, da zanj agitirajo, dolžnost vsakega slovenskega delavca pa je, ali bi bila, da se nanj naroči.

Od danes čez 30 let ne vemo kako bo. Vemo le, la se bo v tej deželi potreba po narodnostnih glasilih socialističnega gibanja zmanjšala, ali pa morda že popolnoma prenehala. Proletarec se med tem lahko razvije v angleško delavsko glasilo, kajti ako se je znal braniti nevarnosti propada doslej, ni vzroka, za samoohrano prav tako uspešen.

Danes potrebujemo takega kakršne je, in za takega se dajmo boriti, da ga ne izgubimo. Kajti ako ga upropastimo sedaj, ne bo več drugega, ki bi ga nadomestil, ker je doba ustanavljanja novih slovenskih listov za nami.

V času svojega izhajanja je Proletarec obliko že večkrat spremenil, ravno tako obseg in ceno naročnine.

Svojih načel pa ni še nikdar menjal.

Proletarec je imel že precej urednikov. Nekateri so bili manj in drugi bolj duhoviti, vsi pa so se držali pravila, da morajo svoje zmožnosti posvetiti delu za proletariat in delavsko vzgojo v smislu socialističnih principov.

(Konec.)

Ako bi delavci pri vsem tako hranili, kakor pri delavskem tisku, bi razni raketijski ne troglo izprežati iz njih vsako leto milijone in milijone dolarjev.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

FEBRUAR.

CHICAGO, ILL. — Veselica kluba št. 16 na north side v soboto 23. februarja v Aldine Hall.

CLEVELAND, O. — Družabni večer soc. pev. zbora "Zarja" v soboto 23. februarja v prostorih kluba št. 27 v Slov. nar. domu.

MAREC.

DETROIT, MICH. — V nedeljo 3. marca vprizorita kluba št. 114 in 115 JSZ v Slov. del. domu socialno dramo "Rdeče rože".

CHICAGO, ILL. — Slavnost 30-letnice Proletarca v nedeljo 10. marca v dvorani SNPJ.

MILWAUKEE, WIS. — Shod kluba št. 37 v četrtek 14. marca v S. S. T. hall.

IMPERIAL, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 24. marca dopoldne.

APRIL.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 14. aprila koncert Save v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert soc. pevskega zbora "Zarja" v nedeljo 14. aprila v SND.

CLEVELAND, O. — Veselica kluba št. 49 JSZ v Slov. del. domu, v nedeljo 21. aprila.

MAJ.

MILWAUKEE, WIS. — V sredo 1. maja prvomajski shod in zabava kluba št. 37 JSZ v S. S. Turn Hall.

JOHNSTOWN, PA. — Majska slavnost kluba št. 5 v soboto 4. maja.

SPRINGFIELD, ILL. — Prvomajska slavnost kluba št. 47 JSZ in vprizoritev drame "Razvalina življenja".

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca društev Prosvetne matice in klubov JSZ v nedeljo 19. maja v Slov. nar. domu.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 19. maja pop. po konferenci JSZ, vprizoriti dramski odsek kluba št. 1 Mokričevsko dramo "Rdeče rože".

JUNIJ.

BRIDGEPORT, O. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 30. junija.

BRIDGEPORT, O. — Piknik kluba št. 11 in konferenčne organizacije JSZ v nedeljo 30. junija.

JULIJ.

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 in odsekov v nedeljo 21. julija na Pinstarjevi farmi.

NORTH CHICAGO SIDE

VAS VABI NA

VESELICO KLUBA ŠT. 16 JSZ

v soboto 23. februarja

V ALDINE HALL, 911 CENTER ST.

TO BO DRUGA OBLETNICA TEGA KLUBA

Igral bo Bud Schwabov orkester

VSTOPNINA 25 CENTOV

WHEN A WRONG JOB IS DONE RIGHT

From all parts of the country come stories of how the poor are browbeaten and pushed to the lowest possible standards of existence. In these cases of Capitalist inhumanity the victims are those who are forced to seek relief. And, all too often, when investigators dig down and ascertain all the facts, it is learned that local relief boards are putting the screws upon their charges in ways which are quite in keeping with the rules laid down for the behavior of such boards:

We point to the treatment accorded people on the relief rolls as an example of how little it benefits workers to know that a job is being done in the right way—

If the job that is being done is the wrong job.

We have no doubt that the Philadelphia Relief Board have a perfectly good story to show that the Board was not to blame because an aged woman froze to death in that city not so long ago. No doubt the local officials will show that all the "rules" had been carefully followed in dealing with this woman. But she died just the same—frozen in a nation which has millions of acres of coal land, efficient railroads and hundreds of thousands of idle miners and railroad workers.

Keeping un-needed workers merely existing is the job. But it is the wrong job; therefore it doesn't much concern millions of people whether it is done right or wrong. Indeed, many jobless workers would be benefited if supervisors and directors of relief would forget about the rules and think and act on the basis of humanity.

Workers ought to learn to ask: "Is it the right job?" Is it the kind of a job which I want done?"

Politicians speak of efficient

and honesty and workers are fooled because they don't inquire: "Efficient at what? Honest doing what?"

Most public and private persons are sufficiently honest and sufficiently efficient. But they're doing the wrong job.

From the "New Deal" down, millions of people bother themselves about many matters which really don't concern them. They wonder whether the administration is preserving Capitalism in the right way when what they should ask is

30th Anniversary Programs of Proletarec by Branch No. 1

Chicago, Ill. — Friday, February 22, is the regular meeting night of branch No. 1 JSF. Instead of the regular order of business, a dinner program has been arranged, celebrating the 30th anniversary of Proletarec. Some of the early pioneer workers of Proletarec have been invited to tell of their work and experience. In the Slovene section of this issue are a list of others, among them some of our present day "Jimmie Higgins" that will give short addresses. All the branch members are urged to be present at 7:30 sharp. After the program there will be dancing. The admission is free.

The program committee of branch No. 1 is preparing an excellent afternoon performance for Sunday, March 10, at the SNPJ Hall. This affair will be our 30th Anniversary of Proletarec. Invitations have been extended to the comrades in Oglesby, La Salle, North Chicago, Waukegan and Milwaukee. From Milwaukee we also expect to have on our program the Socialist Singing Society "Naprej". Robert Zakovsek of North Chicago has already accepted to appear and give us a few classical numbers on his piano accordion. Singing Society Savva to, will be represented, including Anton Medved with a solo. The opening number of our program will be a pantomime, portraying the times when Proletarec was first established with the orchestra playing The International. Comrade Louis Beniger has in charge a one act play purposely written for this jubilee year of Proletarec by Ivan Molek. The juvenile section of the branch directed by comrade Mary Jugg also promise to entertain the audience with a couple of fine numbers.

whether Capitalism ought to be preserved or not.

The things which concern the exploiters ought not concern the exploited. Workers need to develop a viewpoint and an objective of their own. They need to stop wondering whether things are done right or wrong and start analyzing the thing that is being done. Because they fail to see the point—and to organize for exactly what they want—the great mass of people have thus far been easy dupes for the master class.

—Reading Labor Advocate.

etarec by Ivan Molek. The juvenile section of the branch directed by comrade Mary Jugg also promise to entertain the audience with a couple of fine numbers.

All in all the program will be one of the best if not the best the branch has yet staged. The admission is only 40c and well worth the price. Comrades, invite your friends! Let's celebrate this 30th jubilee program of Proletarec together and give it the support it really deserves!

Pub. Comm.

THIS AND THAT FROM CLEVELAND

Cleveland, O. — The Ohio Unemployment Insurance Act was introduced at the present session of the state legislature by representative Duffy. The Bill was endorsed by the Ohio State Federation of Labor and is listed as House Bill No. 88. The Bill provides that no one shall be disqualified because he refused to accept employment where there is a strike or lock-out, or where wages are below the fair standard of the locality and where it is unsafe or unsanitary to work.

All benefits shall be paid after a two weeks waiting period. The employers shall not pay less than 3 percent of their total pay roll and the employees shall not pay more than 1 percent of their wages. All organizations favoring this bill should send resolutions to their respective representatives and governor for immediate adoption.

A social program with entertainment has been arranged by branch No. 27, its English Section and Singing Society Zarja for Saturday, February 23. The speakers for the evening are comrades Joseph Jauch, Andy Turkman and John Vchar. Comrades August Komar and Josephine Turk have promised to give a few recitations. The Zarja singers will render a few selections, including a mixed quartet, a trio by the Turk sisters and a ladies quartet. After the program, "bingo" will be played with prizes for the winners. All members and friends are invited. This affair will be held in the branch headquarters, room No. 1, old building.

Rose Sumrada.

It looks now as if when Napoleon sold us Louisiana for eight million bucks, somebody got gypped and it wasn't Nap.

A VISION OF THE FUTURE

By Robert C. Ingersoll

A VISION of the future arises. I see a world where thrones have crumbled and where kings are dust. The aristocracy of idleness has perished from the earth.

I see a world without a slave. Man at last is free. Nature's forces have by science been enslaved. Lightning and light, wind and waves, frost and flames, and all the subtle powers of the earth and air are the tireless toilers for the human race.

I see a world at peace, adorned with every form of art, with music's myriad voices thrilled; where lips are rich with words of love and truth; a world in which no exile sighs, no prisoner mourns, a world on which the gibbet's shadow does not fall; a world where labor reaps its full reward, where work and worth go hand in hand.

I see a world without the beggar's outstretched palm, the miser's heartless, stony stare, the piteous wail of want, the livid lips of lies, and the cruel eyes of scorn.

I see a race without disease of flesh or brain—shapely and fair, with married harmony of form and function—and, as I look, life lengthens, joy deepens, and over all in the great dome, shines the eternal star of human hope.

DRAMATIC GROUPS AND CHORUSES AS AIDS TO SOCIALIST WORK

By Herman Kobbe.

Sports and athletics are not the only outlet for the excess vitality of young Socialists. There is another realm in which any boy or girl not inhibited by some cramping outside influence will seek to express the personality—the realm of music and art. And of all the different forms of art, singing and drama give the most direct outlet. No tools or accessories are necessary for either. No written notes are needed to sing; and one can act, without the aid of even a bandanna, in any open space where an audience can see.

Wherever the Socialist movement has become a part of the life of the working people it has given birth to cooperative groups devoted to art; and the drama has reflected the hopes, pains and aspirations of the people. In France and in the Germanic world there are countless little playhouses and auditoriums in Labor and Socialist headquarters where children, adolescents and grown-ups present pageants and dramas that touch the life of the workers.

When "The Tempest" was elaborately staged in Vienna, the critic of the Arbeiter-Zeitung described the technically perfect production as being "hopelessly out of place in the modern world." He found no understandable symbolism, no link to connect the fantastic story to anything in the life of the people. And he pointed out that the actors themselves seemed to be aware of the uselessness of the performance.

But announce "The Weavers," or a play composed by local talent, touching the real life, and the real dreams of the workers and the Socialist crowd will be there in line to get their seats in advance—unless it is a Volkstheater where there are no reserved seats, but where everybody draws a seat by lot out of an urn.

In Cannes, in the South of France, in a cooperative playhouse, a veterans' organization gave a war play that ran a week. It was the story of

"THE ONLY ROAD"

"Most reformers seem to prefer to fight one another than to front the enemy. Divisions among reformers are the strength of the exploiters. If all the persons that are opposed to any one form of privilege would unite for six months they could put that privilege out of existence. . . . Intolerance is the reformer's besetting sin. Each usually insists that the way he prefers is the only way and all other roads lead to perdition. Whereas, no human being can tell which way betterment will come and one person that insists only upon betterment is better than ten pulling ten ways and getting nowhere."

—Charles Edward Russell

WAR INDUSTRY IS THRIVING AGAIN

Can America Produce What She Needs

If America set to work, without thought of profit, to manufacture goods to fill the needs of 120 million odd men, women and children, what would be her chance of success? This question is discussed by Stuart Chase in his article, Our Capacity to Produce, in the February number of Harper's Magazine.

"In the past few months," says Mr. Chase, "two intensive studies have appeared which, for the first time in our economic history, have attempted to grapple with the question of productive capacity, aided by full research staffs and adequate time and money."

"The first study, America's Capacity to Produce, was prepared by the Brookings Institution, and issued in the summer of 1933. Its conclusions showed that American production could not have been expanded by more than 19 per cent in the year 1929. This figure was enthusiastically received by the conservative press as a stern check on the exuberance of the technocrats, certain policies of the new deal and the findings of those who had followed many business men in deploring unused capacity, with its heavy fixed charges."

"Hardly had the editorial writers left off congratulating themselves and their readers on the discovery that America really was a poverty-stricken land, without much hope of anything better, than the National Survey of Potential Product Capacity, financed by the federal government, released a summary of a report prepared by 60 technicians over a seven months' period. Its conclusions indicated that the total flow of goods and services, valued at over 90 billions in 1929, might have been expanded to 135 billions without technical difficulty had the existing plant been operated at approximate capacity. One hundred and thirty-five billions of consumers' goods and services, evenly distributed, would have been sufficient to give each family the equivalent of about \$4,400 a year.

This means a possible increase of some 45 per cent, or more than twice the margin of the Brookings report.

"You see how vastly dissimilar was the approach. One concentrated on human beings and their basic economic needs; the other on the business system and its output of wealth or illth as subsidiary to the main task of making money."

PROFITS AND PROSPERITY

The chances are that when the income tax figures of 1934 become available they will not tell a strikingly different story in regard to the distribution of income than those of 1933. Profits and large incomes will have continued their increase, but there will be little sign of growth in the lower brackets.

At present there are still approximately 11 million unemployed persons—more than one-quarter of those normally working for wages. Industrial production in September was less than three-quarters of the level of 1923-25. It was still further below 1929; the index last September was 72, as against 119 for the last prosperous year. During the fall the high point of the index was probably not above 76. On account of rapid technical advance since the onset of depression, the average worker can now produce about 15 per cent more per hour than in 1929. We shall not, therefore, have anything like full employment unless and until the index rises considerably above 119.

This is the problem before us; it will not be solved either by restricting output or by maintaining prices for industrial products so high that they restrict sales. The new deal will be a miserable failure indeed if it continues to encourage measures which make possible the seeking of profit by reduction of the output of the means of life. — George Soul in February Current History.

department of life—has all but destroyed every form of artistic expression. Machine production and the prevalence mechanized and motorized tools, toys, and appliances in daily life have almost killed the instinct of craftsmanship or individual production, without which the artistic urge can not find expression. Artistic technique is always a form of handicraft or personal production—and never a machine product. In the measure that mechanics dominate the life of man, craftsmanship and artistic technique well languish.

But man's need of artistic expression can not be permanently crushed even by so formidable a foe as the capitalist-industrial system itself. By its power of distortion and suppression capitalism can thwart the artistic impulses and thus render life unwholesome and unhappy for its victims. But the artistic need remains, and only awaits an opportunity to express itself when enough of us get together to make possible the production of a play, a pageant or a chorus. I think every important Socialist convention should be opened by a play in which the local comrades or young Socialist groups can give expression to our common hopes and aspirations; and a large part of the energy of our young people's organizations might well be used in this productive way.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Branch No. 1 JSF is going to hold its first supper meeting Friday night, Feb. 22 at the SNPJ Hall. It will be a rally more or less, in which members will be enabled to review the past 30 years work of Proletarec and where we may resolve to further the interests of this staunch backbone of Yugoslav workers' life in America. The unfortunate thing is that we Yugoslavs have never had flushed business men who would contribute to the upkeep of Proletarec. With very few exceptions practically every dollar for sustaining Proletarec had come from the ranks of workers. And branch No. 1 JSF has been the main bodyguard of Proletarec. It is in order that we rejoice and shed light on how to make this educational institution even more effective in the years to come.

Than on Saturday night we will trot to the north side for the second anniversary program and dance of Branch No. 16 JSF, at Aldine Hall, 922 Center St. We hope our many west sisters will be on hand to give the few loyal comrades, who are struggling to keep our movement going among the northsiders, new courage and firmer hope to keep up their noble work.

On Thursday, Feb. 28 the Slovene Unemployed Club will hold a special meeting to hear the report of Simon Trojar about the recent Washington conference to further the Lundeen unemployment insurance bill. A special discussion on unemployment insurance will follow. A conference of all progressive unemployed bodies has been called for March 2, 3 and 4 in Washington, D. C. to form a national body of the unemployed workers. At present the various unemployed groups of some 30 states have already responded to the call and will send delegates. We wish them every success.

On March 2 our unemployed club will hold its social and dance hoping thereby to raise some money for the various expenditures which are incurred in the conduct of such a local. Socialists have been strong boosters of the branch so it is hoped they will respond enthusiastically to the call. Tickets are only 25c.

We have often spoken of organized labor as a bulwark against low wages and lowering the standard of living. But organized labor is not conscious of the fact that they are workers and that it should unite with other labor groups which back up organized labor. Take that Pioneer Style Show which was cancelled because of a labor dispute. We went on record backing up organized labor and we had a right to expect that organized labor was happy for such a decision and would show their appreciation. Well, they didn't, outside of a half dozen interested workers. Just the same the pioneers filled the SNPJ Hall to the tune of 470 young dancers because we know how much we can depend up on organized labor. What is true in this case is precisely true in every other case. It's all right for us to back up organized labor but organized labor can just take things

easy. They don't have to do what they want of others, whether that be political action, economic action, social action or anything else. There are exceptions of a few, very few, loyal conscious workers, thanks goodness.

The big day for us will be March 10. That's the day we will celebrate our papers 30th Anniversary at the SNPJ Hall. A fine program is already in the process of formation. Loyal workers will join with us in paying tribute to the fine work Proletarec has done during the past 30 years.

A fairly large meeting of Socialist and sympathizers was held last Sunday at the Coliseum, Chicago. Joseph Schlossberg, Al Benson and Norman Thomas were the guest speakers. Benson and Thomas in particular, were good at their stand. The women chorus sang very good. It was a commemorative meeting as well as the Chicago Socialist Drive opening meeting. A good number of our fellow countrymen were present.

The LYNCHING BILL

This bill (the proposed federal anti-lynching bill, sponsored by Senators Cutting and Wagner) should have been enacted at the last session of congress when public sentiment was strongly behind it, but executive interest was lacking, the two legislative houses were absorbed by the new deal and other matters, and no vote was had. In recent months horrifying events have taken place.

Lynchings have suddenly multiplied in the south, and one recent lynching—that of a Negro named Neal—was an event of such incredible ferocity as to shock even this nation long since become inured, unhappily, to atrocities of this description. Public opinion is, therefore, aroused anew. The current issue of The Crisis, for example, lists the church and other organizations which are now in favor of having the federal government intervene in this situation, and shows that in these organizations is a constituency of 41 million people.

The truth is, of course, that the American people have been patient for a long time with the individual states of the union. For a half century, now, Negroes and also white men, and not only men but women, have been hanged, burned, dismembered, tortured, butchered, by mobs more cruel than the wildest savages. In all this time the states concerned have done nothing. So rare is such action as that in Tennessee recently, where a mob was met with bullets, as to constitute a major news sensation. But even in Tennessee, the leaders and members of the mob are not brought to justice.

What we have in this lynching business is not only a defiance of the law in the beginning, but a complete breakdown of the law in vindicating its authority in the end. The states have failed, in other words, and the patience of the people is at an end. What the states cannot or won't do, the federal government can do and must do.—Unity.